

Bir sempozyumun düşündürdükleri

Eskişehir Osmangazi Üniversitesinin beşincisini düzenlediği Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Yaşayan Yazarlar Sempozyumu'nun bu yılki konuğu, yazarlığının yirminci yılını kutlayan Aytül Akal idi.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü, 9-11 Mayıs 2012 tarihlerinde, Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Yaşayan Yazarlar Sempozyumu dizisinin beşincisini düzenledi. Sempozyumun konuğu ve konusu, 20 yılı aşkın bir süredir alana yapıt sunan ve 100'ü aşkın kitabı bulunan Aytül Akal'dı. Akal'ın ilk kitabını yayımlayan yazar, yayıncı Dr. Fatih Erdoğan ile birçok kitabını bir ressam titizliği ve inceliğiyle resimleyen Mustafa Delioğlu ise sempozyumun "Onur Konukları" olarak yer aldılar.

Bugün çocuk ve gençlik edebiyatı hatırı sayılır bir noktaya gelmiş olmakla birlikte, küçümsemeli bir bakıştan kendini yeterince kurtaramamıştır.

Geleneksel toplum dokumuz burada etkili olmaktadır. Çocuk, gerek fiziksel, gerekse toplumsal "statü" açısından "küçük" olduğundan, onun için yapılan edebiyat da "küçük" olarak değerlendirilmekte, bu zihinsel yanılma yapıtlara da yansımaktadır. "Çocuğa göre"lik genellikle yanlış anlaşılmakta, çocuklar için yazılan şiirlerin, öykülerin, romanların, tiyatro oyunlarının "çocukça" ya da "çocuksu" olabileceği düşünülmektedir. Edebi düzeyi düşük, sığ, "sade suya tirit" niteliğinde ama kitap formunda olan metinler yayımlanabilmekte, çocukların eline "çocuk kitabı" olarak ulaştırılabilmektedir. Ne çocuklara ne de edebiyata uygun olan bu metinler "kötü örnek" oluşturmakta, onlardan

esinlenerek yazılan metinlerse, öncekileri meşrulaştırabilmektedir. Benzer bir durum, gençlik edebiyatı için de geçerlidir. Gençler kendileri için yazılmış bu metinlere gülüp geçmekte, meraklıları, klasiklere ya da yetişkinler için yazılmış yapıtlara yönelmektedir. Gelişmiş bir çocuk ve gençlik edebiyatı için bu kısır döngünün hızla kırılması, çizgisel ve çoğulcu bir gelişimin bir an önce sağlanması gerekmektedir.

Sempozyumda, üç ayrı salonda eşzamanlı olarak sunulan bildirilerde, Aytül Akal'ın çocuklara, çocuk ve gençlik edebiyatına karşı böyle küçümseyici bir bakışa sahip olmadığı, yapıtlarında deneyselliği öne çıkardığı ortaya kondu. Bir kısmını, Mavisel Yener (iki tiyatro oyunu ve 10 kitap)

İyi Kitap'ta bu ay...

Yaz tatili geldi kapımıza dayandı. Tatil aylarında çocuklar sanatla uğraşınlar diye, onlara bu konuda rehberlik edebilecek, sanatı sevdirebilecek kitaplardan oluşan bir "sanat kitapları" dosyası hazırladık. Edebiyattan, görsel ve plastik sanatlara, işin felsefesine, ayrıca çok farklı ve yaratıcı bir tarzda hazırlanmış, ünlü ressamları ve eserlerini ele alan bir seriye, sanatı çocuklarımıza çok yönlü tanıttacak kitaplar var dosyamızda.

Geçtiğimiz ay Eskişehir Osmangazi Üniversitesinde Aytül Akal adına düzenlenen sempozyumda, yazarın 20 yıllık yazın yaşamındaki verimi eğitsel, estetik, sosyolojik ve psikolojik açılardan mercek altına alındı.

Sempozyumu değerlendiren yazı için sempozyum katılımcılarından Prof. Dr. Hasan Erkeğe teşekkür ederiz...

Bu sayımızda 25 kitap tanıttık size, eminiz içlerinden en az biri size göre...

ve Nilay Yılmaz'la (iki tiyatro oyunu) birlikte kaleme aldığı yapıtlarında, sanatsallıktan ödün vermediği belirtildi.

Alanda düşülen bir başka yanlış da uzmanlıkla ilgilidir. Çocuk ve gençlik edebiyatının ayrı bir uzmanlık gerektirdiği genellikle unutulmaktadır. Bu hedef kitleye yapılan edebiyata, "acemilik" giderme sürecinin geçirileceği bir alan olarak bakılabilmektedir. Önce çocuk edebiyatı alanında yapıtlar ortaya koyup sonra yetişkin edebiyatına yönelme "stratejisi" büyük bir yanılgıdır. Tersine belki anlaşılabilir ve daha anlamlı olabilir. Çünkü çocuk da, edebiyat da "muazzam"dır. Çocuğu derinliğine tanımadan, edebiyatın geleneğini özümsemeden, yazınsal açıdan ustalaşmadan, çocuk edebiyatına yönelme, çocuğa da, alana da büyük bir haksızlık olmakta, dahası zarar vermektedir. Oysa çocuklar ve gençler için yazılmış olan şiir, öykü, roman ve tiyatro oyunlarının "sanat yapıtı" düzeyine erişmiş olması beklenir. Çocuk ve gençlik edebiyatı, "yetişkin yazarların çocuklar ve gençler için yazdığı edebi yapıtlar bütünü" olarak da tanımlanabilir. Söz konusu hedef kitle için yazılmış olan kitapların bu tanımı doğrulaması arzulanmalı ve bu arzu ortaya konan yazınsal ürünlerle gerçekleştirilmelidir.

Sempozyum boyunca, Akal'ın, yazdığı yüzü aşkın yapıtıyla, çocuk ve

gençlik edebiyatını-tiyatrosunu ayrı bir uzmanlık alanı olarak gördüğü, alanda derinleştiği ve kendini bu alana adanmışlığına sonucuna varıldı. Yazdığı hemen her yapıtın, çocuklar ve gençler için "sanat yapıtı" düzeyine ulaştığı tescil edildi. Alanda hem bu kadar yetkin hem de bu kadar yaygın olarak yazan ve okunan bir yazarın sağlığında, böyle bir sempozyumla değerlendirilmeyi çoktan hak ettiğinin altı çizildi.

Bu alandaki bir yanlış anlaşılma da, çocuk ve gençlik edebiyatı ile eğitim ilişkisinde yatmaktadır. Çoğunlukla, çocuk ve gençlik edebiyatının eğitimin hizmetinde olduğu yanılgısına düşülmektedir. Oysa bu çok eskimiş ve gelişmiş Batı ülkelerinde artık "tedavülde kalmış" bir düşüncedir. Uygulamalarına da nadir olarak rastlanmaktadır. Elbette, eğitimin de, çocuk ve gençlik edebiyatının da, hedef kitlesi çocuklar ve gençlerdir. Ama bu, her ikisinin aynı amaçları taşıdığı, aynı işlevleri yerine getirdiği anlamına gelmemelidir. Eğitimin amacı ve işlevi öğretme ve eğitmeyken, çocuk ve gençlik edebiyatının amacı ve işlevi daha çok estetiklidir. Edebiyat, yetişkinleri olduğu gibi, çocukları ve gençleri de sanatsal zevklerle buluşturur. Dünyalarını zenginleştirir. Hayal güçlerini harekete geçirerek onu daha da genişletir. İnsanı derinliğine tanıtır. Empati

duygularını geliştirir. Demokratik tutumlarını pekiştirir. Hayata dair yeni ufuklar açar. Onların, olaylara çok yönlü bakmalarına, her şeyi katmanlarıyla görmelerine katkıda bulunur. Edebi yapıtların, çocuklar ve gençler için yardımcı, pekiştirici "ders kitabı" olarak değerlendirilmesi bir yanılgıdır. Çocuk ve gençlik edebiyatı kuşkusuz, çocukların ve gençlerin gelişiminde önemli rol oynar. Böylece eğitimlerine katkıda bulunur. Ama bu işlevi ikincil ve dolaylıdır. Çağdaş çocuk ve gençlik edebiyatının-çocuk tiyatrosunun, çağdaş eğitim kuramlarına aykırı düşmemesi kuşkusuz önemlidir. Ancak, çocuk ve gençlik edebiyatının da, tiyatrosunun da birincil amacı ve işlevi eğitimsel değil, sanatsal olmasıdır.

Sempozyumda, Akal'ın, eğitimi dışlamamakla ve ona aykırı yazmamakla birlikte, hemen bütün yapıtlarının edebi niteliği ortaya kondu ve hakkı teslim edildi. Yapıtlarının empati duygusunu nasıl geliştirdiği, demokratik tutumu nasıl öne çıkardığı, düşsel olanı yerli yerinde kullanarak çocukların ve gençlerin hayal gücünü nasıl harekete geçirdiği, sanatsal olarak onları nasıl esinlediği sunulan çeşitli bildiri-lerle saptandı.

Aytül Akal Sempozyumu nedeniyle gündeme gelen ve düşündürücü olan konulardan biri de, bu alandaki bilimsel ve eleştirel çalışmaların niteliği oldu. Geçmiş üçbin yılı aşkın yetişkin edebiyatı ile karşılaştırıldığında, kurumsallaşmış hali iki yüz yılı aşmayan çocuk ve gençlik edebiyatı-tiyatrosu alanının çok yeni olduğu açıktır. Bu yeni alanda, sanatsal yapıtların azlığının yanı sıra, bilimsel ve eleştirel yapıtların da azlığı bir gerçektir. Ülkemizde, çocuk ve gençlik edebiyatı-tiyatrosu üzerine çalışma yapanlar kaynak sıkıntısıyla karşılaşmaktadır. Çoğu "malumun ilamı"ndan ileride gidemeyen birkaç kitabın sürekli kaynak olarak kullanılması, dipnot olarak gösterilmesi yapılan çalışmaların bilimsel niteliğini zayıflatmaktadır. Bilimselliğin tek ölçütü dipnot göstermek değildir. Yapılan istatistik çalışmaları da, yeni bakış açılarına, derinlikli yorumlara

İYİ KİTAP Aylık Yaygın Süreli Yayın / 30.000 adet basılmıştır. Ücretsizdir. ISSN: 1308 - 8866

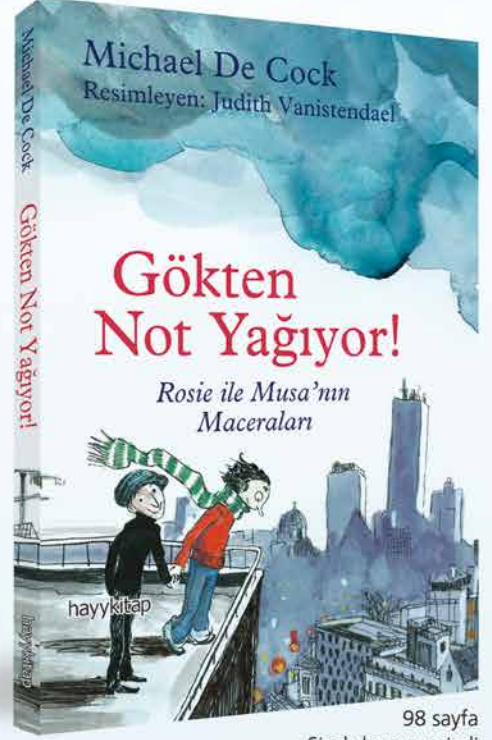
İmtiyaz Sahibi: Tudem Eğitim Hizmetleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. adına İsa Aykanat / **Yayın Yönetmeni:** İlke Aykanat Çam

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Zariye Biliz / **Grafik Tasarım ve Uygulama:** Emek Eraslan

Baskı ve Cilt: Ertem Matbaa 0(312) 284 18 14 / **İrtibat Adresi:** Bahariye Cad. No: 47 Kat: 4 Daire: 6 Kadıköy - İstanbul / **Tel:** 0(216) 418 16 17- 12

www.iyikitap.net - e-posta: iyikitap@tudem.com

Heyecanlı ve sınımsız bir arkadaşlık öyküsü!

98 sayfa

Siyah-beyaz resimli
Roman

Rosie yeni taşındıkları apartmanda sandığının aksine çarçabuk bir arkadaş edinir. Yeni arkadaşı, bir üst katında oturan Musa'dır. Rosie ile Musa çok geçmeden samimi olur ve bir gün aralarında bir anlaşma yaparlar: Gizlice apartmanın çatısına çıkacak, oradan kenti seyredeceklerdir. Ama işler planladıkları gibi gitmez. Bay Tak'ı hesaba katmamışlardır. Olaylar sarpa sarar ve gökten imdat notları yağmaya başlar!

Michael De Cock berrak üslubuyla heyecanlı bir macera anlatıyor. Arkadaşlık, işler yolunda gitmeyince duyulan korku, dayanışma, uzaklardaki babaya duyulan özlem, göçmenlik, komşuluk gibi pek çok tema da ustalıkla işleniyor.

Nefis resimlerle bezeli bu sürükleyici macerayı çok seveceksiniz!

muhtaçtır. Bu yapılmadığı sürece, alt alta sıralanan sayıların da bilimselliğe yeterince katkı sağlamayaacağı unutulmamalıdır.

Çocuk ve gençlik edebiyatı-tiyatrosu alanında yapılacak olan eleştirel ve bilimsel çalışmaların bu kısır döngüden kurtarılması gerekmektedir. Bu alan, psikoloji, sosyoloji, felsefe, siyasetbilimi, dilbilim, göstergebilim... alanlarıyla ilişkilendirilerek derinleşebilecektir. Yeni bilimsel alanlarla ilişki kurularak ortaya konan çalışmaların sayısı

sınırlıdır. Daha çok disiplinlerarası ve karşılaştırmalı çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Yabancı literatürün iyi takip edilmesi, ortaya konacak bilimsel ve eleştirel çalışmaların gelişmiş ülkelerde aynı alanda yapılmış olan çalışmalara dayandırılması önemli bir açılım sağlayacaktır.

Aytül Akal sempozyumunda bu nitelikte bildiriler sunulmakla birlikte, katılımcılarda bunların çoğalması arzusu belirtildi. Sanatsal çalışmalar kadar, bilimsel ve eleştirel çalışmaların da nicelik ve nitelik açısından artması, çocuk ve gençlik edebiyatını-tiyatrosunu daha güçlü bir noktaya taşıyacaktır.

Çocuk ve gençlik edebiyatı-tiyatrosu alanlarında, böylesine nitelikli ve bu kadar çok sayıda yapıt ortaya koyduğu için Aytül Akal'ı, onun adına sempozyum düzenleyen, Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanları Prof. Dr. Ali Gültekin'i ve Doç. Dr. Medine Sivri'yi, Sempozyum Düzenleme Kurulu Üyeleri, Doç. Dr. Tamilla Aliyeva, Doç. Dr. Makbule Muharremova, Yrd. Doç. Dr. Şeyda Ülsever, Yrd. Doç. Dr. Mehmet Semerci, Yrd. Doç. Dr. Fesun Koşmak, Yrd. Doç. Dr. F. Betül Üyümez, Yrd. Doç. Dr. Engin Bölükmeşe, Yrd. Doç. Dr. Farzaneh Doulatabadi, Yrd. Doç. Dr. Özlem Özen, Öğr. Gör. Zeynep Çiftçi'yi kutlamak gerekiyor. Kutlanması gereken iki önemli kuruluş da, çocukları ve gençleri kaliteli kitaplarla buluşturan Uçanbalık ve Tudem Yayınevleri. Sempozyumun düzenlenmesinde önemli katkıları olan, sempozyum boyunca günlük bir gazete çıkaran Mavisel Yener, Nilay Yılmaz ve Çiğdem Gündeş de özel birer teşekkürü hak ediyor.

Sempozyumda, yazarlar, eleştirmenler, biliminsanları, öğretim elemanları, öğrenciler, okurlar olarak, Aytül Akal'ın kitaplarıyla oluşan ateşin etrafında toplandık. Bu ateşin güçlenerek ileriye taşınması için herkese büyük sorumluluk düşüyor.

Prof. Dr. Hasan ERKEK

Sorulara açılan sorular...

Nurduran DUMAN

Tudem Yayınları'nın "Küçük Filozof" dizisi, küçük çocukların varolmak, yeryüzü, yaşam gibi, insanı içeren ve insanın içerdığı şey'lere ilişkin soruları karşısında ebeveynlere ve öğretmenlere destek verebilecek değerli bir çalışma.

İnsan, insandır; insan olmanın, dolayısıyla merakın, kafa karışıklığının, kaygının, şaşırmanın, soru sormanın, yanıt aramanın, kısacası "mesele" sahibi olmanın büyüğü küçüğü olmaz. Yetişkinler gibi çocukların da varolmak, yeryüzü, yaşam gibi, insanı içeren ve insanın içerdığı şey'lere ilişkin soruları olabilir, olacaktır, var. Çevremizdeki –soru sorma, merak etme ve şaşırma becerisi köreltilmemiş– herhangi bir çocuğun olaylar ve durumlar karşısında sordukları, bunun kolayca görülebilen ispatıdır. Bin yıllardır temel meselelerle ilgili soruların yanıtlarına henüz kendisi de kesin olarak ulaşamamış yetişkin dünyasının da çocuklara tatmin edici yanıtlar verebilmesi ise elbette o kadar kolay değil. Kiminin verecek yanıtı, kiminin de nasıl yanıt vereceğiyle ilgili bilinçli bir yöntemi yok sonuçta.

BEN NEDEN VARIM?

Tudem Yayınları'nın "Küçük Filozof" dizisi bu konuda ebeveynlere ve öğretmenlere destek verebilecek değerli bir çalışma. Kahramanımız Filo ve yanından hiç ayırmadığı Zof'a can veren Delphine Durand'ın resimleri oldukça eğlenceli. Yazar Oscar Brenifier ise çocuk edebiyatı yazarı olmanın ve felsefeyle çocukları buluşturmaya inanmanın sorumluluğunu taşıyan hassas biçimiyle bu kez çocuğun "neden var olduğu" ve "neden istediğini yapamadığı" sorularının üstünde duruyor. Soru sormanın, çocukların algı ve anlayış yetenekleri, bireysel kimlik ile toplumsal ilişkileri üzerinde çok önemli etkileri olduğuna inanan yazar, soru sormamanın, sorular üzerinde tartışmamanın ise patolojik sonuçlar bile doğurabileceğini öne sürüyor.

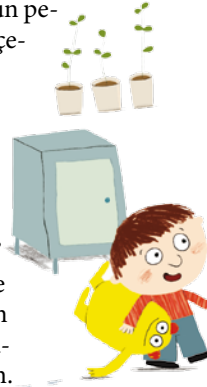
Kitapların kahramanı Filo, meraklı bir çocuk. İçinden soru sormak geliyor, içinden gelenden ve çelişkilerinden çekinmeyen biri o. Yanından hiç

ayırmadığı oyuncacı Zof'un da desteğiyle sorusunun peşinden gitmekten ve çelişkilere düşüp yeni sorular türetmekten korkmuyor. Filo'nun "Söyle anne, ben neden varım?" sorusuna annesinin verdiği yanıt, "Varsın; o kadar," oluyor. Üstelik bir de bu soruları nereden bulduğunu ekliyor. Buyurun, buradan yakın. Filo'nun en yakın arkadaşı olduğu belli, oyuncacı Zof da bir önceki tümceyle aynı düşüncede olacak ki "Hay şaşkın," diyor, "eğer annen soruna cevap vermiyorsa, sen de başka birine sor." Neden var olduğunu merak eden Filo'nun aldığı yanıtlar çeşit çeşit.

ŞAŞKIN FİLO

Çiçekler sadece var olmaktan hoşnut örneğin, nedeni umurlarında değil. Duvar örüldüğünden beri var olduğunu söyleyerek nedeni yanıtlamak yerine zamanı belirtiyor. Minnacık olduğu için kendini hiç sayan toz parçacığı ise yok olduğuna inanıyor, peki yok ise nasıl konuşabiliyor? Duvar, hareket ettiği için var olduğunu söylüyor ya, Filo'nun hareketsiz olduğu zamanlar var; örneğin uyuduğunda kıpırtısız durduğu oluyor. Zof'un da söyledikleriyle birlikte, Filo aldığı yanıtlara kanıtlar sunarak, sıradaki yeni varlıklara sorusunu sormaya devam ediyor.

Filo'nun bu kez babasına "Söyle baba, neden istediğimi yapamıyorum?" sorusunu yönelttiği ikinci kitapta da Zof'un Filo'ya "şaşkın" diye hitap etmesi boşuna değil. Sorularının, çelişkilerinin, meraklarının peşinden gidebilen için "şaşırmak" önemli bir itkidir çünkü. Filo ile Zof'un soru yolculuğu burada da benzer biçimde ilerliyor. Her iki kitap da, kahramanımız

Filo'nun iki asıl sorusu üzerine kurulu gibi görünse de, alınan farklı yanıtlar, bu yanıtlara verilen tepkiler ve sonunda oluşan yeni sorular ile örülüyor. Böylece gelsin yeni şaşkınlık ve merak konuları, sonra da buluşlar... Buluş denebilir; sonunda öyle ya da böyle, kesinliğe ve/veya çelişkiye az ya da çok yakın bireysel bir yere (belki bir karara, belki bir hipoteze) varıyor çünkü Filo ve okur. Okur derken, ister çocuk ister yetişkin olun, ucu gelmez bir yolculuğa hazır olsun. Sürekli doğurgan bir oyun bu çünkü; insanın kendine yolculuğu...

Neden İsteddiğimi Yapamıyorum?
Oscar Brenifier
Çeviren: Sibel Çekmen
Resimleyen: Delphine Durand
Tudem Yayınları, 28 sayfa

Söyle Anne, Ben Neden Varım?
Oscar Brenifier
Resimleyen: Delphine Durand
Çeviren: Özden Tuna
Tudem Yayınları, 28 sayfa

Hatasız Betül hata yaparsa...

Hadi bakalım, “Hiç Hata Yapmayan Kız” Betül’le tanışın. 1001 Çiçek Yayınları’nın bastığı, güzel resimlerle bezeli bu kitap, hata yapmanın hiç de o kadar korkunç bir şey olmadığını, hatta hatalara gülebilmemenin mükemmellikten daha büyük bir erdem olduğunu hatırlatıyor.

Hey hey heyyy! Yılın en güzel ayı olan hazirandan herkese selamlar. Ne de olsa okullar bitiyor, yaz geliyor, hava sıcak olacak (Umuyoruz, ama geçen gün yağan yağmurlardan dolayı umutlarımız biraz suya düştü). Gerçi ben sıcak havaları da sevmem, ama yine de seveni çoktur diye

yazdım. Her neyse konumuza dönelim yavaştan. Çünkü bu ayki konumuz pek güzel!

Kitabımızın adı *Hiç Hata Yapmayan Kız*; 1001 Çiçek Yayınları tarafından basılmış. (Yayınevinin adı benim çok hoşuma gitmedi açıkçası ama bastığı bütün kitaplar çok güzel.) Evet, kitabın adını öğrendiğimize göre konusunu da tahmin etmeye başlayabilirsiniz. Ne dediniz? “*Adı buysa, kesin, bize ders vermeye çalışan sıkıcı kitabın tekidir.*” diyen birilerini duyuyorum sanki. Hahahaaaa, sana gülüyorum, çünkü çok yanlış düşünüyorsun. Kitap aslında biraz küçükklere yazılmış, ama endişe etmeyin, içinde hepimizin hoşuna gidecek bir şey anlatılıyor.

Kitabımızın kahramanı, Betül. Betül çok mükemmel bir kız. Sabahları okula gitmek için evden dışarı çıkarken onu hayranları ve gazeteciler karşılıyor. Hatta mahalledekiler onu “Betül” diye değil de, “Hiç Hata Yapmayan Kız” olarak tanıyor. O derece, düşünün artık. Yatağını hep toplayan, ödevlerini yapan, eline aldığı şeyleri hiç yere düşürmeyen bir kız (benim ve çoğunuzun tam tersi, büyük ihtimalle).

Mükemmel kısaca. Ve hata yapmaktan da çok korkuyor.

Betül’ün bir de küçük kardeşi var. Adı Kaan. Kaan, Betül’den çok farklı. Hata yapmaktan hiç çekinmiyor. Mesela resim yaparken, pastel boya-ları yiyip, yemesi gereken konserve fasulyeyle de kâğıdı boyuyor. (Gerçi modern sanat da bir sürü tuhaf şey kullanılarak yapılıyor ya neyse.) Ya da dans ederken ve piyano çalarken kullandığı uzuvlarını karıştırıp, piyanoyu ayaklarıyla çalıyor, elleriyle de dans ediyor. (Aslında bu da mümkün, çünkü çoğu insan dans ederken ellerini de kullanır.) Betül’e göre işte bu kadar tuhaf bir çocuk Kaan.

Ama bir gün işler ters gitmeye başlıyor. “Hiç Hata Yapmayan Kız” Betül hata yapmaya başlıyor. Şöyle ki, okul çıkışı arkadaşlarıyla birlikte kek yapmak için eve giden Betül, buzdolabından yumurta alırken, hain yumurtalar birden elinden kayıyor. Ve, ve, ve yumurtalar elinden düşüüü... Düşüyor, çünkü Betül son anda hepsini yakalamayı başarıyor. Ama bu ilk ve son olay olmuyor ne yazık ki! Betül, okulun yetenek yarışmasında yapacağı gösteriye çıkıyor. Eline su dolu balonu alıyor, hamsterini ve tuzluğu da diğer eline alıyor. Tam da onları çevirmeye başlayacakken, bir de bakıyor ki ne görsün? Tuzluk diye aldığı şeyden siyah siyah küçük taneler dökülmüyor mu? Olamaz, masadan yanlışlıkla tuzluğu değil de karabiberliği almış. Ve biberden etkilenen hamsterin de hapşıracağı tutuyor. Bu sırada hamster tırnaklarıyla balona tutununca balon patlıyor ve balonun içindeki su Betül’ün kafasına dökülüyor. Çok korkunç, değil mi? Peki sizce Betül ne

yapıyor? Ağlıyor mu? Hayır. Koşarak sahneden mi kaçıyor? Hayır. İnsanların dikkatini çekmek için bu sefer de amuda kalkmaya mı başlıyor? Hayır. Betül sadece, önce hamsterine, sonra da kendi saçlarına bakıyor. Ardından gülmeye başlıyor. Çünkü gerçekten komik görünüyor. Ve Betül o gece, daha önce hiç uyumadığı kadar huzurlu uyuyor.

“Hiç Hata Yapmayan Kız” Betül’ün hikâyesi işte böyle. Betül’ün hatalardan korkmamaya başlaması da hepimize bir ders... Mesela ben hatalardan hiç korkmam. Hatta onları çok severim. (Aman siz siz olun sakın abartmayın, sonra başınız belaya girebilir.) Bu kitap büyük ihtimalle okula gitmeyen miniklerle, 1. ya da 2. sınıfa gidenlerin seviyesinde. Sadece 16 sayfa. İçinde çok güzel resimler ve pek az cümle var. Mükemmeliyetçi kardeşleriniz varsa, kitabı alın, onlara okuyun. Çok da hesaplı zaten, küçük bir hediye olarak bile alabilirsiniz küçük belalımıza. Neyse arkadaşlar, herkesin işi gücü var, bu yazı burada biter, isteyen herkes de gidip *Hiç Hata Yapmayan Kız*’ı kardeşine ister.

Hiç Hata Yapmayan Kız
Mark Pett, Gary Rubenstein
Resimleyen: Mark Pett
Çeviren: Meltem Özdemir
1001 Çiçek Yayınları, 32 sayfa

Canlanan eserler...

Pearson Yayınları'nın dilimize kazandırdığı "Anholt Sanatçılar Serisi" beş kitaptan oluşuyor. Leonardo da Vinci, Claude Monet, Edgar Degas, Picasso ve Vincent van Gogh'u konu alan kitaplarda, ressamların yaşamlarından bir kesit onların eserleri eşliğinde öyküleniyor.

Laurence Anholt 1959 doğumlu İngiliz bir yazar ve illüstratör. Yüzden fazla çocuk kitabına imza atmış, eserleri kırkın üzerinde dile çevrilmiş ve pek çok ödüle layık görülmüş olan bu sanatçıyla tanışmamızı, Pearson Yayınları'nın dilimize kazandırdığı bir seriye borçluyuz. Aslında serinin tek bir yaratıcısının olduğunu söylemek yanlış olur. Çünkü "Anholt Sanatçılar Serisi" adıyla yayımlanan bu dizide Laurence Anholt, dünyanın gelmiş geçmiş en önemli beş sanatçısıyla ilginç bir işbirliği yapmış. Bedenen artık dünyada olmayan bu ünlü sanatçıların hem yaşamöykülerinden hem de bize bıraktıkları, hepimizin aşına olduğu, klasikleşmiş eserlerinden faydalanarak gerçekten muhteşem kitaplar yaratmış.

Serimize konuk olan sanatçılar Leonardo da Vinci, Claude Monet, Edgar Degas, Picasso ve Vincent van Gogh. Her kitapta, sözü geçen ünlü sanatçının "yaşamından gerçek bir hikâye" anlatılıyor. Ancak öyküler kitapta, sanatçıların bu olaylar vesilesiyle yarattıkları eserlerin içine ya da aynı üslupla yaratılmış benzer mekânlara yerleştirilmiş. Yaşamöyküsel olaylar, bu olayların sonucunda ortaya çıkan eserlerle birlikte örülürken, illa ki bir yerlerde gözümüze çarpmış bu eserler yaşam ve mana kazanmış. Müthiş bir düşünce, tasarımı çok başarılı. Anholt'un yazar olarak mahareti,

eserlerin altında yatan gerçek yaşam öykülerinin izini sürüp, o yazarların kişiliklerine dair çok fazla şey ifade edenlerini seçmesi. Öyle ki her bir öykü o sanatçının yaşadığı dönemi, yaşam koşullarını ve bir yaratıcı olarak karakterini çok güzel tasvir ediyor. Usulcuları ve şöhretleriyle ulaşılmaz görünen bu yaratıcıları aileden biri, hatta eleştirebileceğimiz yönleri olan kişiler olarak yakınımıza getiriyor. Ayrıca, gerçek hayata dayanan bu öykülerin hepsinin de kahramanının çocuk olması, küçük okurun özdeşlik kurmasını kolaylaştırıyor.

AYÇİÇEK ADAM

Anholt'un bir illüstratör olarak ne kadar yaratıcı ve mahir olduğunu gösterense, işte bu öykülemeyi yaparken, sayfalarda öykünün geçtiği mekân olarak, o yerlerin sanatçının düş gücünde şekillenmiş halini, yani bizzat sanatçıların ünlü eserlerini kullanması... Eserlerin hangi duygularla, hangi olaya istinaden, nasıl bir mutluluk ya da kederle yapıldığını, öyküdeki akış içinde, hem yazı hem de resim dilinin sayesinde anlıyoruz. Öykünün yardımıyla, bugün artık müze duvarlarını süsleyen birer nesne haline almış olan o eserlerle yakınlık kurabiliyoruz. Sanat eseri ve alımlayıcısı arasındaki uçurumu yok eden bu çabanın hele ki çocuklar için, onların sanatı sevmesi, sevebilmek için de bir anlama oturabilmesi açısından ne kadar önemli olduğunu söylemeye gerek bile yok. Kaldı ki kitaplarda sözü geçen tüm eserleri bilmeme, çoğunu da zaten sevmeme rağmen, kitapları heyecanla okuduğumu ve sonra hepsine farklı, daha zengin ve daha samimi bir algıyla baktığımı itiraf etmem lazım.

Bu kitabı çocuklarımızla birlikte okuduğunuzda (ki sizin de okuyacağınıza eminim), Van Gogh'un pek çok tablosuna konu olmuş Camille ve

ailesini tanıyacak; Camille'in verdiği adla "Ayçiçek Adam"ın yalnızlığına, hem kendisinin hem resimlerinin nasıl toplum dışına itildiğine tanık olacaksınız. Picasso'nun çeşitli tablolarına ve bir de heykeline esin vermiş, içine kapanık, kendine güvensiz Sylvette'in ressamla olan dostluğunu ve bu dostluğun onun hayatını nasıl değiştirdiğini göreceksiniz. Belki de Degas size, bugün Louvre Müzesinde sergilenen ünlü "Küçük Dansçı" heykeli nedeniyle, daha doğrusu o heykelin yapılış öyküsü nedeniyle çok bencil ve merhametsiz gelecek. Monet'nin, ünlü ressam Manet'nin yeğeni küçük Julie'yle olan dostluğunu okurken, Empresyonizmin ne menem bir şey olduğunu kitabın havasından anlayacak ve bazı insanların doğuştan ne kadar şanslı olduğunu düşüneceksiniz. Leonardo'nun iki çırağının başına ördüğü çorap, ustanın bilimsel buluşlarıyla ve uçma özlemiyle yakından tanışmanızı sağlayacak. Üstelik kitapların arka sayfasında resamlara dair verilen kısa hayat öyküleri, onlara dair kafanızdaki resmi tamamlamanızı sağlayacak.

Evet, biliyorum, kitapları çok övdüm. Ne var ki bazı çalışmalar gerçekten övülmeyi hak ediyor. Şahsen, varlıkları benim içimi sevinçle dolduruyor...

Van Gogh ve Ayçiçekleri
Picasso ve Atkuyruğu Saçlı Kız
Laurence Anholt
Çeviren: Cemile Şenulubaş Tankurt
Pearson Yayınları, 31 sayfa

Sen de sanatçı olabilirsin...

Elif TÜRKÖLMEZ

Yapı Kredi Yayınları rengârenk baskılı bir sanat kitabı yayımladı: Her Güne Bir Sanat Etkinliği. Bu kitapta yılın her gününe bir adet düşmek üzere boyamalı/hayal etmeli/çizmeli/karalamalı bir sanat macerası var. Hem de bu maceranın kahramanı sizsiniz.

Pieter Bruegel (Genç), Kış Manzarası, 1601, Sanat Tarihi Müzesi, Viyana

Daha taze taze raflara yerleşen *Her Güne Bir Sanat Etkinliği* adlı göz alıcı kitap, öncelikle şu açıdan önemli: Sanat eseriyle izleyici arasındaki ilişki her zaman sıkıntılı olmuştur. Sanat eserinin kusursuzluğu karşısında büyülenir insan, küçülür hatta. Paris, Berlin gibi “açık hava müzesi” sıfatını fazlasıyla hak eden kentler de böyledir biraz. İnsanı, görkemi karşısında soluksuz ve biraz da aciz bırakır. Ben sanatın bu güçlü yönünü çok sevmekle birlikte, bazen de korkutucu bulurum. Sanat bu kadar da “insanın üstüne gelmemeli,” diye düşünürüm. İşte kitap bu duruma getirdiği çözüm açısından çok başarılı. Sanat eserini izleyiciye yakınlaştırıyor. Mona Lisa’yı adeta Louvre Müzesi’ndeki duvardan indirip önünüze koyuyor. Sanat eserlerini parçalara ayırıyor. Üzerine eklemeler yapılmasına, karalanıp boyanmasına izin veriyor. İnsanı “*Sen de sanatçı olabilirsin,*” diye cesaretlendiriyor. Bu yüzden, en baştan, iyi niyetli bir kitap. Çocukların sanat eseriyle, alıştığımız gibi edilgen değil, birebir ilişki kurmasını sağlıyor.

Kitapta 365 adet sanat eseri var. Adından da anlaşılacağı gibi, her güne bir sanat etkinliği düşüyor. Bu kimi

zaman, bir resimde görülen atların çikardığı sesi hayal etmek olurken, bazen de kendinizi ressamın yerine koyup manzaranın gerçek halini düşünmek olabiliyor. Marc Chagall’ın “Eiffel Kulesi’nde Düğün” adlı eserinin “bir rüyaya benzediği” notu düşüldükten sonra boş bir sayfa bırakılıyor ve buraya bir rüyanızı yazmanız isteniyor. Ya da Arnold Böcklin’in “Odysseus ve Poliphemos” adlı eserindeki ayrıntıları bulmanız...

ÇİZ, KARALA, BOYA

Picasso, Manet, Van Gogh, Klimt gibi daha pek çok ünlü sanatçının eserleriyle karşılaşacağınız bu kitap hem öğretiyor hem eğlendiriyor. Renk ayrımı, boya seçimi, desen çizimi gibi konularda da geliştiriyor. Sanata, resme hiç ilgisi olmayan çocuk bile biraz karalayıp biraz boyayarak, resimle kuracağı ilişkinin temellerini atabilir.

Çocukları sanatla ilgili temel bilgilerle tanıştırmaya ve onların hayal gücünü geliştirmeye niyetli bu kitap Afrika masklarından Avrupa resmine, modern sanattan klasiklere pek çok eser içeriyor. Ama bütün bunlara yer verirken, “Doğu sanatını” pas geçmiş gibi görünüyor. Buna alışkınız aslında.

Doğu’nun sanatı, birkaç Mısır mezarı ve Mezopotamya aletinden öte ilgi görmez. Ama umalım ki bu kitap bir başlangıç olsun ve bu kitap sayesinde sanata ilgi duyan çocuklar tüm kültürlerin sanatını öğrenmeye heves etsin. Bu arada Nefertiti büstü gibi çok temel birkaç “Doğu eseri” var kitapta, ama sayısı Avrupa sanatıyla kıyaslanınca az. Keza kadınlar ve “avangard sanatçılar” da öyle. Yani, bu kitabın ikinci bir cilde ihtiyacı var gibi duruyor.

Kitabın niyeti dışında, iyi olan bir başka özelliği de baskı kalitesi. Bir sanat kitabına başka türlü sü yakışmazdı gerçi, ama bu özenli baskı, tashihsiz sayfalar insanda okuma isteğini artırıyor. *Her Güne Bir Sanat Etkinliği*, “en popüler” ressamların “en popüler” eserlerini bir araya toplayarak çocuklara tanıtıyor. Picasso, Manet, Chagall, Van Gogh, Klimt, da Vinci bunlardan bazıları. “*Tekniğin imkânlarıyla sanat eserinin yeniden basılabildiği bir çağda,*” daha fazlasına da gerek yok galiba. Ama illa “daha fazlası” dersanız o zaman çocuklara müzeleri, sergileri sevdirmeniz gerekecek. Müzelerin ne kadar büyümlü, ilginç, ilham verici matbetler olduğunu anlaması çok fazla zaman almayacak, merak etmeyin.

Her Güne Bir Sanat Etkinliği
Christiane Weidemann, Anne-Kathrin
Funck, Doris Kutschbach
Çeviren: Esin Uslu
Yapı Kredi Yayınları, 374 sayfa

Mızmız bir “mırnav” nasıl yola gelir?

Ecem Nida DİNÇTÜRK

Çözümsüz görünen durumlara sunduğu alternatifleriyle ve kalıpların dışında düşünebilmeye getirdiği örneklerle “Mızmız Mırnav” serisi, okul öncesi kitaplığına iki yeni kitap daha ekliyor: Öğretmenler Onur Günü ve Pastel Boya.

Çocukluğumda okuduğum ya da dinlediğim fabllardan keyif alışımda bende uyandırdıkları gerçeklik duygusuna yakınlıklarıyla doğru orantılıydı. Masal olduklarını bile bile, hiç yabancılık çekmeden, garipsemeden, sokağa çıkıp da karşılaşırsam hiç şaşırılmayacakmışım gibi dinleyebilmek, benim algımdan ziyade dinlediğim öykünün maharetiyle alakalıydı. Hiç karşıma çıkmayacaklarını bile bile o dünyanın var olduğunu düşünerek dinlemek, bana inanılmaz bir huzur verirdi.

“Mızmız Mırnav” serisi gerek temiz anlatımı ve sakın cümleleri, gerekse merakını düzgün anlatabilen çizgileri ile bu bahsettiğim duyguları tekrar hatırlattı. Üstelik serinin kitapları okula başlama sürecinden ve okulun ilk zamanlarından bahsediyor olmasıyla da bu kritik dönemdeki çocuklara ve ebeveynlere ışık tutma işlevini üstlenmiş. Ebeveynler için örnek olaylar üzerinden üstü kapalı çözümler sunan bir rehber olduğu bile rahatlıkla söylenebilir.

Serinin ilk iki kitabı daha önce yayımlanmıştı: *Okulda İlk Gün* ve *Kırmızı Yastık*. Birbirinin devamı niteliğinde kitaplara şimdi iki tane daha eklendi: *Öğretmenler Onur Günü* ve *Pastel Boya*. İlk kitapta Mızmız’ı okuldaki ilk gününe başlamak üzereyken kapıldığı kaygıları ile tanışmıştık. Okulla tanışma evresinde olan pek çok çocuk gibi korkulara kapılan Mızmız, okulda geçirmesi gereken ilk gününü hasta olduğunu iddia ederek evde, yatağında geçiriyor, durumun farkında olan annesi ise ona kendince ufak bir ders veriyordu. Böylece kaçmakta boşuna ısrar ettiğini anlayan “mırnav”, ertesi gün paşalar gibi okuluna gidiyor, sınıf

arkadaşlarıyla tanıştığında ise korkularının boşa olduğunu anlayıp okula gitmenin keyfine varıyordu.

Kırmızı Yastık öyküsünde ise Mızmız’ın ne kadar da yerinde bir isme sahip olduğunu anlıyorduk. Okulun sert sıralarında oturmaktan yana dertli olan ve tüm arkadaşlarının aynı sıralarda oturup bundan şikâyetçi olmadığını hiç düşünmeyen Mızmız, biraz şımarıklık ediyor ve çok sevdiği kırmızı yastığını kucaklayıp gidiyordu okula. Tabii okuldaki koşuşturması sırasında yastık unutuluyor ve sıra altlarında helak oluyordu. Okul çıkışında yastığının yokluğunu bile fark etmeyen Mızmız, annesinin uyarmasıyla sınıfa koşup yastığının hazin sonuna şahit oluyor ve bu anlamsız yastık tutkusundan vazgeçiyordu.

HEDİYENİN DEĞERİ

Yeni çıkan kitaplardan *Öğretmenler Onur Günü* öyküsünde, ilk kitapta okula gitmekten ve öğretmeninden çekinen Mızmız’ın yerini, okula gitmek için can atan, hatta öğretmene çiçek götüremediği için ağlayacak kadar üzülen bir Mızmız’a bıraktığını görüyoruz. Serinin bu kitabı, hediyelerin idealize edilmiş kalıplarına bir eleştiri niteliğinde. Neredeyse tüm arkadaşları öğretmenlerine çiçek götürmüşken, Mızmız okula o gün eli boş geliyor. Çiçek getiremediği için öğretmenine sevgisini gösteremeyeceğini düşünen Mızmız önce üzümlü hayal kırıklığına kapılsa da, sonra aklına çok iyi bir fikir geliyor. Öğretmene kâğıttan bir çiçek kırpan minik mırnav, bu iyi çözümlerle birçoğumuza hediyenin değerinden ziyade anlamının önemli olduğunu hatırlatıyor.

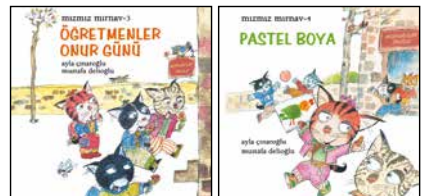
Son öykümüz *Pastel Boya* ise paylaşmaya dair çok naif ve gerçekten yaratıcı bir alternatif sunmasıyla ilgi çekici. Mükemmeliyet düzeyinde düzenli olan Mızmız, okula her zaman

o gün ihtiyacı olacak tüm araç gereçlerini yüklenip gidiyor. Hatta eşyalarını götürmeyi unutan ve sürekli ondan ödünç alan arkadaşlarına söyleniyor da söyleniyor. Fakat bir gün, nasıl oluyorsa dalıyor ve o gün okula giderken pastel boyalarını götürmeyi unutuyor. Öğretmenin çok kızacağını düşünüp endişelenen Mızmız, işi ağlamaya kadar vardırıyor. Öğretmeni sınıfa geldiğinde, tabii ki olaylar Mızmız’ın korktuğu gibi şekillenmiyor ve öğretmeni bu dalgınlığı makul karşılıyor. Hatta bunun çok da iyi bir fırsat olduğunu söylüyor.

Normalde eşyalarını paylaşmaktan çok da keyif almadığını bildiğimiz Mızmız, öğretmenin getirdiği çözüm nihayetinde bu durum karşısında arkadaşlarının yardımıyla resim dersine katılabiliyor. *Pastel Boya* öyküsü, paylaşmanın keyifli ve güzel hallerini anlattığı gibi, az ile yetinmenin değerini de anımsatıyor.

“Mızmız Mırnav” serisi, hitap ettiği yaş grubuna gerçek “hayat bilgileri” veriyor. Üstelik bunu sezdirmeden, çok olağan eylemlerin arasına serpiştirerek gerçekleştiriyor.

Mızmız Mırnav 3 – 4
Öğretmenler Onur Günü
Pastel Boya
Ayla Çınaroğlu
Resimleyen: Mustafa Delioğlu
Uçanbalık Yayınları, 32 sayfa

Kölem olur musunuz?

Tuğba ERİŞ

Meşhur “Felaket Henry” dizisinin yazarından yeni bir kitap: Anne Baba Dükkânı. Bu kitapta mükemmel anne baba ve mükemmel evlat olmanın anlamı üzerinde duran yazar, o muzip üslubuyla sevginin, birbirini tanıyıp kabul etmenin değerini anlatıyor.

Francesca Simon’un *Anne Baba Dükkânı*’nı okurken, geçen günlerde izlediğim bir film düştü aklıma: Xavier Dolan’ın hem yönettiği hem de başrolünde oynadığı *J’ai tué ma mère* (Annemi Öldürdüm). Annesiyle beraber yaşayan başkahramanımız Hubert on altı yaşında. Yeniyetmeliğin getirdiği fevrilikle annesiyle sürekli çekişme halinde. Annesi anlayışsızlığıyla, dırdırıyla, uzlaşmadan uzak tavırlarıyla onun için âdeta bir ölü. “*Annemi seviyorum, ama ondan daha çok sevdiğim yüz tane arkadaşım var,*” diyor. Bu sevgi-nefret ikilemi içinde kendini tanımaya, anlamaya çalışıyor.

Bir kitap, bir film... Anne babalarımız üstüne söyleyecek ne de çok sözü-müz var. Evet, herkesten ve her şeyden yakın olduğumuz ailemiz bazen de en uzak olmak istediğimiz insanlar olabiliyor. Hele ki gençlik ve çocukluk döneminde!

Anne Baba Dükkânı’nın başkahramanı Ava da, sürekli dırdır eden, onu azarlayıp emirler yağdıran anne babasından şikâyetçi. Babası odasını toplamadığı için homurdanıyor, annesi kazara kırdığı CD çaları yüzünden ona kızıyor. Ava’nın istediği ise tüm gün şekerleme yemesine izin verecek, ona yatıp uyumasını söylemeyecek, zorla sebze yedirmeyecek bir anne baba. Nihayet bir gün bu isteğine ulaşabilmesi için umut doğuyor. Bir akşam okuldan eve dönerken yerde renkli bir

kâğıt buluyor: Anne Baba Dükkânı’nın el ilanı. Yazılanları okuduğunda gözlerine inanamıyor: “*Eski anne babanızı getirin, yenileriyle değiştirelim! Geniş ürün yelpazesi mevcuttur. Memnuniyet garantisi veriyoruz. Yeni koleksiyonumuzu görmek için hemen arayın!*”

MÜKEMMEL ANNE BABA

Anne babasının Ava’nın kabalığından, tembelliginden ve açgözlülüğünden şikâyet ederek homurdandıkları bir gün, Ava’nın canına tak ediyor; anne babasını sarıp paketleyerek doğruca Anne Baba Dükkânı’nın yolunu tutuyor. Dükkân ellerinde tabelalar olan yüzlerce anne babayla dolu. Tabelaların üstünde yazanlar çeşitli: “*Her gün ıspanak*”, “*Saat 6’da yatak*”, “*Bol harçlık verilir.*” Ava elinde defter ve kalem, sorular sorup notlar alarak, sergilenen anne babalar arasında dolaşarak. Tabelalarında “*Dileğiniz bizim için emirdir,*” diye yazan bir anne babaya tek soru yeterli oluyor: “*Kölelerim olur musunuz?*” Anne babanın yanıtı ise net: “*Elbette. Anne babalar çocuklarına hizmet etmek için vardır.*” Ama Ava’nın sevinci uzun sürmüyor, çünkü yeni anne babasının yalan söylediğini, aksine onu kendi köleleri yapmak istediklerini anlıyor. Eee çözüm kolay: doğru Anne Baba Dükkânı’na.

Ava bu sefer doğru seçimi yapabilmek için dükkânı baştan sona dolaşarak. Bol harçlık vermeyenleri, yatma saati koyan kuralcılarını, sandalyeyle arkaya yaslanmayı yasaklayanları eliyor ve nihayet o tabelayı görüyor bir anne babanın elinde: “*Ne yaparsan yap, umurumuzda değil!*”

Ava’nın yeni hayatı tam istediği gibi. Kahvaltıda ve öğle yemeğinde çikolata yiyor, akşam yemeğinde iki büyük boy dondurmaları içecek içiyor. Yeni anne babası bir şey demiyor. Gece geç saate kadar ayakta kalıyor, televizyon izleyerek şekerleme yiyor.

Kızan, soran yok. O gün okula gitmeye karar veriyor. Gene kimse bir şey demiyor. Evet, Ava’nın ne yaptığı, ne yediği, ne zaman yattığı yeni anne babasının umurunda değil. Bir süre her şey güllük gülistanlık gidiyor, ama televizyon izlemekten gözleri, şekerleme yemekten dişleri, çikolata yemekten midesi ağrıdığına, onunla kimsenin ilgilenmemesi canını sıkıyor. Kendisini epey de yalnız hissediyor. Bu deneyim Ava’nın, vırvırcı anne babasının değerini anlamasını sağlıyor. Çünkü onlar, her ne kadar sürekli şikâyet etseler de onu gözetiyor ve koruyorlar.

Kendi anne babasını almak için dükkâna döndüğünde, onları da yeni çocuklarından bıkmış halde buluyor. Şımarık, nankör ve istekleri bitmeyen o korkunç kızdaki kurtulduklarına sevinen anne babası, Ava’nın değerini anlamış görünüyor. Ava’ya biraz katı davrandıklarını, onu fazla eleştirdiklerini, neredeyse hiç aferin demediklerini fark ediyor onlar da.

Evet, belki de birinin ya da bir şeyin değerini onu kaybettiğimizde anlıyoruz. Ama daha değerlisi; beraberken, yan yanayken değerini bilmek değil mi? *Anne Baba Dükkânı* bunun üstüne düşündürüyor; çocuk, yetişkin herkese bir çift laf söylemeyi ihmal etmiyor. Çocuk, genç, yetişkin... hepimizin öğreneceği çok şey var bu küçük ama büyük kitaptan.

Anne Baba Dükkânı
Francesca Simon
Çeviren: Bahar Siber
İletişim Yayınları, 80 sayfa

Elektrikler bir varmış bir yokmuş!

Ceyhan USANMAZ

Teknoloji bağımlılığı modern çağın giderek yaygınlaşan hastalıklarından. Charlie de ne yazık ki bu hastalıktan mustarip. Bir gün elektrikler aniden kesiliyor ve Charlie'nin dünyası her anlamıyla kararıyor. Sonra ise bakın neler oluyor...

enerji kulesine ve bilgisayarında tam da kötü yaratıklarla savaştığı, o çok sevdiği oyununu oynarken kararveriyor Charlie McButton'un dünyası. Hatta dünyası her anlamda kararıyor! "Sağa baktı, sola baktı, kalbi kederle doldu. Televizyon, ışıklar ve saati, hiçbiri çalışmıyordu. Ayağa fırladı, soluduğu hava gitmez oldu ciğerlerine. Dönüyordu odası etrafında, sımsıkı tutundu sandalyesine." Charlie'nin korktuğunu anlayan annesi onu sakinleştirmek için önerilerde bulunur. Kötü hava düzeldiğinde ışıkların

hemen yanacağını, şimdilik elektriksiz bir şeylerle oynamasını söyler: Kitap oku, odanı temizle, şarkı söyle, insan yap oyun hamuruyla... Ancak bu önerilerin hiçbiri cazip gelmez Charlie McButton'a: "Daha sıkıcı bir şey olabilir miydi oyun hamurundan? Vıcık vıcık bir gün, vıcık vıcık hamurla doldurulan? Hamurun tırnaklarının arasına girmesinden nefret etmişti. Hem yalnızca kardan adam ve yılan yaparak zaman nasıl geçirdi?"

BİLGİSAYARIM OLMADAN...

İşte aynı soruyla Charlie McButton da karşı karşıya kalıyor. Elektrikler olmadan nasıl geçecek zaman? Eskiden hem daha sık hem de aniden kesilirdi elektrikler. Bir anda sönerdi ışıklar ve "Aaa!" diye şaşırırdık ama paniği kapılmazdık, hatta bir eğlence rüzgârı esmeye başlardı. Şimdilerde çok daha seyrek kesiliyor, üstelik çoğu zaman haber de veriyorlar, ama paniğe kapılıveriyoruz. Oysa elektriklerin gitmesi, çevremize bambaşka bir gözle

bakmamızı sağlayabilir pekâlâ, bambaşka bir "aydınlık" yaratabilir.

Şu sıralar özellikle filmiyle gündemde olan *Açlık Oyunları* serisinin yazarı Suzanne Collins kaleme almış *Charlie McButton'un Elektrikleri Kesilince* adlı kitabı. Teknoloji bağımlısı oğlunun, yeni yürümeye başlayan kız kardeşinin de eğlenceli olabileceğini fark ettiğini görünce gelmiş aklına bu hikâye. Hikâyede Charlie McButton da "fark ediyor" kız kardeşini; istendiğinde, bir cetvelin, gazetenin, süzgecin, eski battaniyelerin de eğlenceli birer oyuncuğa dönüşebileceğini keşfediyorlar birlikte. "Böylece Charlie oldu ulu McSmells sihirbazı. Isabel Jane de istedi güzel bir rol. Sihirle oluverdi ona sadık yaşlı bir trol. Ejderha izi sürerken, kaynatırken kertenkeleleri. Bir bir yaparken büyücülerin gündelik işlerini. Sadık yaşlı trolüne de uydurdu yeni bir kahraman kılıcı. Charlie McButton unutuverdi o arada sıkılmayı."

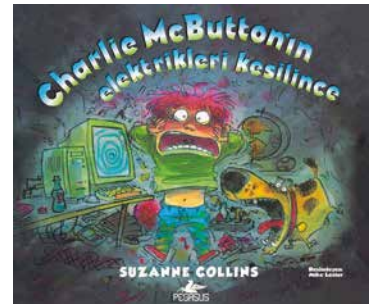
Apartmanın girişindeki duvarda yine aynı "önemli" not. Bir iki saat içinde bakım nedeniyle zorunlu elektrik kesintisi uygulanacakmış. Ama merdivenleri panik içinde tırmanmaya gerek yok; "Savaş Atı" filmi izlemeden önce kitabını okuyabilirim nasılsa...

Charlie Mcbutton'un Elektrikleri Kesilince
Suzanne Collins

Resimleyen: Mike Lester

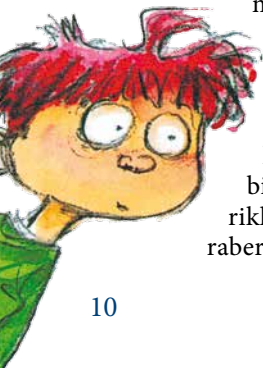
Çeviren: Nurduran Duman

Pegasus Yayınları, 32 sayfa

Apartmanın girişinde, anahtarları bulmak için ceplerimi yokluyorum, çantamı karıştırıyorum... Bir süre sonra aramaktan vazgeçip zili çalmak üzere uzanmışken, oturduğumuz bölgeye elektrik sağlayan şirketin duvara yapıştırdığı "önemli" notu dikkatimi çekiyor. Notta diyor ki; akşama bakım nedeniyle zorunlu elektrik kesintisi uygulanacakmış. Kapı açılır açılmaz hızla tırmanıyorum merdivenleri. Dizüstü bilgisayar ve cep telefonunu şarj etmeye başlıyorum hemen, biraz idare ederler, ama ya diğerleri? Televizyon mesela, DVD oynatıcı... Su kesintisi gibi değil ki, ihtiyaç olduğunda kullanmak için bir yerlerde depolayalım elektriği. Tam da film izlemek üzere planlar yapmışken, akşama nasıl geçecek vakit?

Bize en azından haber verdiler; Charlie McButtonlarda ise bir anda kesiliyor elektrikler. Çıkan fırtınayla beraber yıldırım düşüyor bir

3. KİTAP ÇIKTI!

YILANIN GÖLGESİ

ÇOK SATAN PERCY JACKSON VE
OLİMPOSLULAR SERİSİNİN YAZARINDAN

RICK RIORDAN

Antik Mısır'ı yeniden ayağa kaldıran Kane Günceleri efsanesi *Yılanın Gölgesi* ile son buluyor. Savaş, aşk ve doludizgin bir macera, Carter ve Sadie Kane'in inanılmaz hikayesine yararır bir finalle bu kitapta.

Zaman tahterevallisinde yazı

Newberry Ödüllü Patricia MacLahan'a, yazma sürecini anlatan bir kitap ismarlanmış. Ama o otobiyografik bir kitap yazmaktansa, dördüncü sınıf öğrencilerine yaratıcı yazı dersi verdiği bu kitabı kaleme almış. Edebiyatın gerçekten ne işe yaradığını hatırlamak için bu kitabı okuyun.

Yazma sürecini anlayıp anlamlandırmak, yazarın hayat boyu sürececek mesaisi. Yazının hayatla ilişkisini çözümlmek, temellerinin sağlamlığını ölçmek için söz tohumlarının atıldığı o ilk günlere dönmek, yazının ve yazının bugününe bir de oradan bakmak, yepyeni derinliklere ulaştırır. Sesin kaynağı, o ilk günlerin samimiyetinde, titreyerek, belki tedirgin, belki kendine güvenli ve durdurulmaz bir güçle kâğıtlara yayılan o sözcüklerdedir.

Bir zaman tahterevallisinde kendimizi o çocuk sözcüklerimize yaklaştıralım, sonra bir anda bugünümüzün sözcükleriyle sınıyalım onları. Bu yükselip alçalma verimli bir hesaplaşma alanı yaratır bize. Ustamız olan acemilikten söz edeceksak, ölçümüz belki de çocukluk ilhamının o en saf, bilgiyle ve bilgiçlikle henüz gölgelenmemiş ferah düzlemi olmalı. Kırılmanın başladığı yerde ahkâm da başlayacaktır pek geç olmadan. Yazının konuşmaya, emeklemeye başladığı günlere dönüp o günlerdeki sesimizin tonunu izleyip bugünle kıyaslamak, sahiciliğin de test edilmesi bir bakıma. Geri dönüp çocukken yazdıklarını gözden geçiren yazarların pek çoğu, üsluplarındaki dalgalanmalar bir yana, değişmeyen şeylerin izini rahatça sürebilirler. Sözcüklerin çocukluk çağı, sadece yazının hayatla ilişkisini açık etmez, aynı zamanda yazan için sözcüklerinin hayatietini de ortaya koyar. Çocuklukta başlayan ifade arayışları yazının tılsımlı dünyasına demir atmışsa, giderek bir hevesten öte ihtiyaç halini alarak varoluşsal bir deneyime dönüşmüşse, sözcüklerin toprağında bereketli bir hasat kaçınılmazdır.

Patricia MacLahan'ın *İçimdeki Şiir Dilimdeki Söz* kitabında yarattığı, bir sınıftan çıkıp leylak ağacının altında kendinden geçerek şiir yazan, yazı

üstüne konuşan çocukların, yazının o en saf haline temasıdır. Okura kitapta görünen, saf yazı aşkıdır. Bir ifade arzusundan derin bir başka dünyanın olanaklarına doğru yola çıkan bir yazı bulutu, ağacın altındaki beş arkadaşa hayatın görünmez kapılarını aralar.

Patricia MacLachlan'ın, bizzat kendisini canlandırdığı Bayan Mirabel karakteriyle dördüncü sınıflara yazı dersi verdiği *İçimdeki Şiir Dilimdeki Söz*, sözcüklerin çağrısını geri çevirmemiş ya da henüz o davete kulak kesilmemiş tüm çocuklara bir hazine vaat ediyor. Yazı dersleriyle, sınıf öğretmenlerinin kendilerine yasakladığı bir alanda derin derin nefes almaya başlayan öğrenciler için okulun temsil ettiği bütün o kurallar dizgesi de Bayan Mirabel'in çılgın saçları gibi dağılır. Onun daveti şu sözlerle başlar: "*Bazı sözcükler sizi mutlu eder, bazılarıysa üzer. Hatta bazıları öfkelenirebilir. Umarım, içlerinden kulağımıza fısıldayanlar olur.*" Sözcüklerin kulağa fısıldayabileceğine başta ikna olmayan çocuklar, son derste Bayan Mirabel'in bu sözlerinin anlamını özümsemiş olmanın mutluluğuyla, gizli bir sırna erişmişlerin sesiz gururuyla gülümserler.

FISILDAYAN SÖZCÜKLER

Yaş sınırlamasına gerek yok, eli kalem tutmuş, kendine, çevresine dair cümle kurabilen her çocuk ağacın altına davetlidir. Bayan Mirabel'in formülünü doğadan almış bir öğreti olduğundan, tektip bir yazını neredeyse şart koşan, sentetik yaratıcı-yazı edasından epeyce uzaktır. Yazının doğumuna eşlik eden sevecen bir ebe gibidir o. Ne fazla müdahaleyle çocukları kendi arzusuna göre şekillendirir, ne de bazı öğretmenlerin tercih ettiği mesafeli-uzak iktidar düzeyinden seslenerek öğrencileri daha baştan yazıdan uzaklaştırır. Onun dersinde, yazı bir özgürlük alanı olarak çocukların ayaklarının altına serilir.

Onun canlı, kendisiyle kıvrakça dalga geçen, içindeki çocuğu korumaya özen göstermiş, bağımsız kişiliği çocukları cezbederken, yazarlık belki böyle eğlenceli, renkli bir kişiliğe erişebileceklerinin de hayalini kurdurur içten içe.

Bu dersler sayesinde Lucy, Henry, Evie, May ve Russell'ın hayatında yepyeni bir dönem başlar. Her birinin hayatında kimi sorunlar vardır; Lucy'nin annesi hastadır, Russell'ın köpeği ölmüştür, Evie'nin anne babası boşanmıştır, May bir bebeği evlat edinecek ailesine tepki duyar. Aralarında sadece Henry'nin dile getirebileceği bir sorunu yoktur. Yazarak, yazdıkları üzerine konuşarak, sadece yaratıcı bir alanda serbestçe dolaşmanın zevkini yaşamakla kalmaz, varolan sorunlarını da birer birer aştıklarını görürler. Newberry Ödüllü yazar Patricia MacLahan'a yıllar önce, yazma sürecini anlatan bir kitap ismarlanmış. Ancak o, otobiyografik bir kitap yazmaktansa, dördüncü sınıf öğrencilerine yaratıcı yazı dersi vereceği bu kitabı kaleme almayı tercih etmiş. Kendini ne yazacağını bulmaya çalışan bir çocuk yazar olarak görebildiğini söyleyen MacLahan'ın yerinde durmayan çocuk ruhu da kitabın içinde dolaşıp yazı yazıyor. Hal böyle olunca, *İçimdeki Şiir Dilimdeki Söz*'ün böylesine sahiciliğine şaşmamak lazım.

İçimdeki Şiir Dilimdeki Söz

Patricia MacLachlan
Çeviren: Şiirsel Taş
Hayykitap, 88 sayfa

Yalnızlık zor, dostluk harika...

Elif TÜRKÖLMEZ

Göknil Genç'in Değirmenci ile Baykuş'u, yalnız bir ihtiyarla bir yaralı kuşun hikâyesini anlatırken, yaralara da yalnızlığa da iyi gelen dostluk merheminin reçetesini veriyor. Ama unutmayın: İyi bir dost sahibi olmak için iyi bir insan olmak gerekiyor.

Baykuşları çok severim. Kahramanlarından biri baykuş olan bir öykü asla sıkıcı, "pöff"letici olamaz. Aksine bilgelik ve derinlik barındırır. İnanırım. *Değirmenci ile Baykuş* adlı kitabı görünce, "Tamam," dedim. "Az sonra nefis bir şey okuyacağım." Gerçekten de öyle oldu.

Değirmenci ile Baykuş Göknil Genç tarafından yazılmış. Kendisi dünyanın en incelikli insanlarından biri olmalı. Dostlukla ilgili böyle bir öykü yazabilmesi bunu gösteriyor. Hadi kitabın sonunu söylemeyeyim, ama "*baykuşun gözlerini kırptığı an*" gözlerim doldu. Arkadaşları geçtim, etraf sadece "tanış"larla doluyken, insanın, onu gerçekten anlayan, koşulsuz seven bir dostu olması ne kadar önemli!

Vaqr Aqaei'nin de ellerine sağlık. Kitabı o resimlemiş. O kadar beğendim ki "*şaşkın baykuş*" çizimi, sayfa 21'in renkli fotokopisi olarak artık duvarımda. Baktıkça neşem yerine geliyor. Ayrıca Türkçe yayımlanan bir kitabın bazı resimlerinde, kendi dili olan Fransızca'yı kullanması ne hoş bir ayrıntı! Yazılanlara baktım ama tam olarak ne yazdığını anlayamadım. Acaba Aqaei'nin sevdiği bir öyküden cümleler mi? Böylesi de güzel. Meraklı çocukların yeni bir dil öğrenmesinde ilk adım olabilir.

Değirmenci, masmavi sularla çevrili bir adada yaşıyor. Zaten تنها olan adanın en تنها yerinde. Arka taraftaki değirmeninde. Yalnız başına. Halinden

memnun memnun olmasına da, tek ekşiği bir dost. Her akşam karşı taraftaki deniz fenerine bakıp iç çekiyor. "*Keşke bir deniz fenerinde yaşasaydım. Işıklarıyla aydınlandıydım. Burası çok karanlık,*" diyor.

Değirmenin kanatlarına mumlar yakan değirmenci, çaresizce deniz fenerini izleyerek, belki birkaç küçük kayık geçeri diye yol gözlüyor. Gündüzleriyse, değirmeninde öğüttüğü unları, adanın öbür yanındaki fırına satmak için yollara düşüyor.

Yaz bitiyor. Kış geliyor. Değirmenci üşümeye başlıyor. Bir gün odun almak için odunluğa girdiği sırada, karanlığın içinde bir çift sarı ışık seçiyor. İki küçük sarı ışık yanıp sönüyor. Değirmenci önce bu ışığın ne olduğunu çıkaramıyor ama çok geçmeden bu ışıkların aslında bir baykuşun gözleri olduğunu anlıyor.

Baykuş yaralı. Değirmencinin odunluğuna sığınmış. İhtiyar değirmenci baykuşun kırık kanadı için hemen bir merhem hazırlıyor. Baykuş, değirmencinin dost olduğunu anlıyor ve hiç korkmadan merhem sürmesine izin veriyor. Gel zaman git zaman, değirmenci ile baykuş birbirine alışıyor. Aynı odada yaşıyor, dışarıda yağın karı sıcak odada birlikte izliyor, öğüttükleri tahıldan yaptıkları unları, birlikte adanın öbür yanındaki fırına satmaya götürüyorlar.

Kış bitiyor, baykuş iyileşiyor. Veda vakti geliyor. Değirmenci, dost olduğu bu kuşun gidecek olmasına çok üzülüyor ama elinden bir şey gelmiyor. O özgür bir kuş ve yeri engin gökler. Baykuş göklere, değirmenci değirmenine geri dönüyor. Yine un öğütmeye, kitap okumaya ve deniz fenerinin ışıklarına bakıp "*Keşke bir dostum olsa,*" demeye devam ediyor.

Bir gün değirmeninin kanadında bir ışık görüyor. Ne olduğunu anlamak için yaklaşıncı anlıyor ki dostu baykuş geri

dönmüş. Gözlerinin ışığıyla yolunu aydınlatıyor. Adeta, "*Deniz fenerinde yaşamıyorsun diye üzülme, ben senin ışığın olurum. Yalnızsın diye de üzülme, ben senin dostunum,*" diyor.

Dostluk dünyanın en güzel şeyi. Yalnız kalmak bazen insanı fena halde hırpalıyor. Yalnız, iyi bir dost sahibi olmak için iyi bir insan olmak gerekiyor. Bu arada bu öyküden de anlayabileceğiniz gibi, hayvanlarla insanlar aslında pekâlâ çok iyi dost olabiliyor. Yeter ki sevmek için kalbinizi açın, içinizi yumuşatın.

Son söz, küçük bir rica. Son yıllarda çocuk kitapları yayıncılığında geldiğimiz nokta sevindirici. Basılan kitap sayısı da, kitapların niteliği de doyurucu. Ancak, pek çoğunda, tıpkı *Değirmenci ve Baykuş*'ta da olduğu gibi, ilk sayfada "*Bu kitap .... aittir*" yazıyor. Bu çocukların kitaplarla kurdukları ilişkiyi güçlendirmek bakımından önemli ama kitabı paylaşmak, üzerine bir isim, etiket koymadan herkesinmişçesine paylaşmak da çok önemli. Böyle şeyler çocukken öğreniliyor. Kitapları sevelim ama onların üzerine isim yazıp kütüphaneye kaldırılacak şeyler değil, paylaştıkça çoğalacak hazineler olduğunu bilelim. Bu kitap herkesindir, diyebilelim. Vapurda, bankta bırakalım. Kütüphanelere hediye edelim. Arkadaşlarımızla değiş tokuş yapalım.

Değirmenci ile Baykuş
Göknil Genç
Resimleyen: Vaqr Aqaei
Can Çocuk Yayınları, 36 sayfa

Yeni bir solukla yayımlanan klasikler...

Yankı ENKİ

Caretta Çocuk Yayınları bizi klasiklerin yenilikçi bir anlayışla hazırlanmış, resimler ve ansiklopedik bilgilerle bezenmiş yepyeni baskılarıyla tanıştıyor. Beyaz Diş ve 80 Günde Devriâlem raflardaki yerini aldı, umarız bu güzel serinin gerisi de gelir.

Çocukluğumuzda ve gençliğimizde okuduğumuz kitapların arasında bizde en çok iz bırakanlar, bize uzak gibi görünse de yakın olan dünyaların ya da yabancı gibi görünseler de aslında yakından tanıdığımız kahramanların hikâyelerini anlatanlardır. Bu yüzden Caretta Çocuk'un klasikler dizisine başlarken, Jack London'dan *Beyaz Diş*'i ve Jules Verne'den *80 Günde Devriâlem*'i seçmesine hiç şaşırma-mak gerekiyor.

Beyaz Diş, *Vahşetin Çağrısı* ile birlikte Amerikalı yazar Jack London'ın yazdığı en ünlü iki romandan biridir herhalde. Dahası bu iki roman birbirlerini tamamlayan bir öyküyü anlatırlar. London bize, tabiri caizse, aynı madalyonun iki farklı yüzünü gösterir.

Üç yıl arayla yazılmış iki romandan ilki olan *Vahşetin Çağrısı* romanında, evcilleştirilmiş bir kurt olan Buck'ın içindeki yabani yönün ortaya çıkışı anlatılırken, *Beyaz Diş*'te yabani bir kurt, daha doğrusu kurt asıllı bir köpek olan kahramanımız Beyaz Diş'in evcilleşmeyle bitecek macerası anlatılır. Kısacası doğa ve kültür, hayvan ve insan karşı karşıya gelir bu iki klasik eserde. Ne var ki "zorlu hayat koşullarının yazarı" diye niteleyebileceğimiz Jack London'ı iyi bir yazar

ve bu kitapları da birer klasik yapan özellik, sadece bu zıt kutupların karşılaşmasını değil, aynı zamanda yan yanlıklarını da anlatmaktaki gerçekçiliğidir.

Diğer önemli klasik eserimiz ise doğa ve uygarlığın çatışmasından ziyade, uzaklara yapacağımız yolculukların bize kattıklarıyla ilgili muhtemelen en sevdiğimiz arasındadır. Fransız yazar Jules Verne'in, kurduğumuz hayallerde en kalıcı imzası olan yazarlardan biri olduğunu söylersek yanılır mıyız?

Bundan neredeyse yüz elli yıl önce yayımlanan *80 Günde Devriâlem*, dünyanın küçük mü yoksa büyük mü olduğu tartışmasıyla açılan bir roman. Tabii ki hızla sanayileşen dünyanın küçüldüğünü ama hayallerin ve yolculukların da sınırsız olabileceğini anlatıyor bize. Bir önemi daha var bu macera klasiğinin. Bir İngiliz beyefendisi olan kahramanımız Phileas Fogg zamana karşı takıntılı bir insan. Neredeyse saniyesine kadar gününü hesaplayan ve ona göre yaşamaya özen gösteren Fogg'un bu eğilimi, hayallerimizle planlarımızın çarpışmasını resmediyor. Tabii burada romanın yazıldığı zamanları da düşünelim ve Jules Verne'in maceranın yanında bilimkurgunun da "babalarından" biri olduğunu hatırlayalım. O zaman, kahramanımız Bay Fogg'u akılcılığını, çılgınlık derecesinde yaşayan bir kesime getirilen eleştirinin vücut bulmuş hali olarak görmek daha kolay olacaktır. Zaten Jules Verne de romanın finalinde bizi yanıltmıyor. Phileas Fogg'un da saniyelerini, saatlerini hesaplarken yanlı yapabileceğini gösteriyor. Hatta bu yanlılık, romanın çıkış noktasındaki sorun olan dünyanın küçüklüğü meselesinin kaderini son anda değiştiriyor. "Kader" diyoruz, çünkü artık uzak mekânlar nasıl yakınlaşmışsa, Bay Fogg için zaman da o ölçüde genişlemiş

gözüküyor. Artık her şeyin planlara bağlı olmadığını, bazen istemediğimiz, hatta özellikle kaçındığımız şeylerin de başımıza gelebileceğini, geldiğinde de dehşete kapılmamız gerektiğini biliyoruz. Çünkü bazen saniyeleri planlama sayesinde değil de, yanlılıklar sonucu, hayatımızın aşkına kavuşabiliriz, tıpkı Bay Fogg gibi. Ne de olsa Bay Fogg dünyayı 80 günde dolaşıp ülkesine dönebiliyor, ama saniyelerini, dakikalarını, günlerini yanlı hesapladığı için doğru zamanda dönüyor evine. Kısacası yanlılıkla zamanında dönüyor.

Beyaz Diş nasıl ki hem insanlar hem hayvanlar, hem uygarlık hem de vahşilik hakkında bir kitapsa, *80 Günde Devriâlem* de görüldüğü gibi, hem mekân hem zaman, hem yakındakiler hem de uzaktakiler hakkında macera dolu bir roman. Adı üstünde klasik bu eserler, her zaman her kuşağın elinde olacak ve okunacaklar. Ancak Caretta'nın yaptığı gibi bir kitabın hitap ettiği yaş grubuna yönelik yeniliklerle birlikte yayımlanması o kitaplara taze kan katıyor. Hatta bu yüzden bile söz konusu kitapları tekrar ellerine almak isteyebiliyor. Kitabı uzun zaman önce okumuş yetişkin okurlar. Caretta'nın bu baskısı çok güzel resimlerle süslenmiş, ama sadece bu değil ilimizi çeken. Bölümlerin aralarına serpiştirilmiş "Bunları Biliyor musunuz?" sayfaları öylesine nokta atışı bilgiler ve ayrıntılarla dolu ki keşke ben de ilk okuyuşumda bu bilgiler ışığında okusaymışım, diye düşünüyor insan.

Örneğin *80 Günde Devriâlem*'in bu güzel bölümleri, Türkiye'nin ilk hızlı treniyle ilgili bilgilerden Macellan'ın dünya turuna kadar renkli genel kültür bilgileriyle dolu. Japonya'da geçen bölümlerin arkasından Japonya ile ilgili bilgiler, bir tren seyahatinin ardından trenlerle ilgili bir bölüm ve tabii ki en sonunda da romanın asıl meselesi olan

zamanla ilgili bir bölüm, kitabın çocuklara yönelik zenginleştirici eklemelerinden sadece birkaçı. Örneğin bir gün neden 24 saatten ve bir saat neden 60 dakikadan oluşuyor? Bay Fogg gibi dakik olma isteğimizi neye borçluyuz? Bu bilgileri kitaptaki gelişmelerle birlikte öğrendiğimizde, bir taşla iki kuş vuruyoruz adeta. Kaçınılmaz olarak coğrafya daha fazla yer kaplıyor bu sayfalarda. Özellikle Hindistan üzerine pek çok farklı konuda kısa ama zengin notlarla dolup taşıyor söz konusu bölümler.

Beyaz Diş'te de, yazar Jack London'ın yaşamından kesitler, köpek türleri hakkında ansiklopedik bilgiler ve köpek dövüşlerinin acımasız dünyasıyla ilgili ayrıntılar, Amerikan yerlileri Kızılderililerin farklı kabileleri ve tabii ki özellikle çocukların ilgisini çekecek hayvanlar üstüne bir bölüm de yer alıyor.

Sonuçta hem *Beyaz Diş* hem de *80 Günde Devriâlem* bir çocuk klasikle-ri dizisine başlamak için biçilmiş kaftan. Jules Verne bir macera klasiği bırakmış geriye. Bir yandan Amerika, Japonya ve Hindistan'ı katedip, bu yolculuğun 80 günde tamamlanıp tamamlanmayacağının heyecanını yaşıyoruz, bir yandan da polisiye bir takibe tanık oluyoruz. Uzaklara yakından bakabiliyoruz Jules Verne rehberliğinde. Jack London'ın kahramanı bir insan değil, ama iyisiyle kötüsüyle insanlar hakkında çok şey yansıtıyor. Usta yazar bir köpeğin maceralarını anlatsa da kendimize dönüp bakmamızı sağlıyor.

Beyaz Diş

Jack London

Çeviren: Neşe Akın Özkan
Caretta Çocuk Yayınları,
104 sayfa

80 Günde Devriâlem

Jules Verne

Çeviren: Neşe Akın Özkan
Caretta Çocuk Yayınları,
120 sayfa

idefix kitaplık ile e-kitaplar iPad, iPhone ve Android'de!

8 ADET
E-KİTAP
HEDİYE!

///idefix/kitaplık
ücretsiz olarak
AppStore ve
Google Play Store'da.

İDEFIX KİTAPLIK NASIL İNDİRİLİR?

1. www.idefix.com'a girin,
2. Üst kısımdaki "e-kitap" kulakçığını tıklayın.
3. "Mobil cihazlar" bölümünü açarak,
4. Hangi cihazı kullanıyorsanız uygulamayı indireceğiniz adrese yönlendirilir.

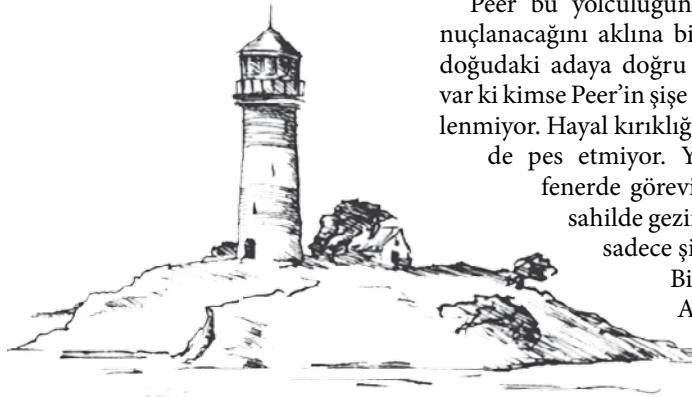
///idefix.com/

Şişe postacısından mektup var!

Nihan BORA

Ada, fener, huysuz insanlar ve şişelerdeki mektuplar... Thomas Montasser, Şişedeki Mektup'ta, şişe postacısı olmayı kafaya koyan ve amacına ulaşan Peer'in hikâyesini anlatıyor. Peer amacına ulaşmakla kalmıyor, onun sayesinde yıllar sonra tüm adalılar barışıyor.

İletişim kurma hızının en üst seviyede olduğu yıllardayız. Telefon, e-posta, sosyal ağlar sayesinde birbirimize her an, rahatlıkla ulaşabiliyoruz. Şimdi filmi geriye sarın! Bir adadanız ve bu bahsettiğim araçlardan hiçbiri yok. Diğer adadaki insanlarla konuşmak için teknenizle o adalara gitmeniz gerekiyor. Bir başka ihtimal daha var: Şişeyle mektup göndermek!

Thomas Montasser'in *Şişedeki Mektup* isimli kitabının Peer isimli karakteri, fikrine sahip çıkan, hayatla barışık bir çocuk. Her ne kadar büyükbaba, baba ve anne suratsız olsa da Peer kendi kendine adada eğlenmesini çok iyi biliyor. Ülkem dediği adanın, 88 basamaklı fenerine çıkıp orayı idare etmek onun işi. Zaten 88 basamığı çıkmayı kimse istemediği için Peer kendine bunu görev edinmiş, mutlu da...

Bir çocuğun yalnız da ne kadar mutlu olabileceğinin bir resmi aslında bu. Kendine bulduğu uğraş, hiç de sıradan bir uğraş değil. Peer, boş şişeleri toplayıp koleksiyon yapıyor. Hayalinde yapmak istediği tek bir şey var: Şişe postacısı olmak. Sahile vuran türlü eşya arasında bir gün bir kasa buluyor. O kasayı alıyor, şişelerini kasaya yerleştiriyor, üniformasını giyip görevine başlıyor: "Gönderecek bir şeyiniz var mı? Hızlı, ucuz, güvenilir!"

Peer bu yolculuğun hüsrarla sonuçlanacağını aklına bile getirmeden doğudaki adaya doğru yol alıyor. Ne var ki kimse Peer'in şişe postasıyla ilgilenmiyor. Hayal kırıklığıyla geri dönse de pes etmiyor. Yemek yerken, fenerde görevi başındayken, sahilde gezinirken aklında sadece şişe postası var.

Bir gün Wesum Adası'na gitmeye karar veriyor. Wesum Adası, kuzey ve güney olmak üzere ikiye ayrılmış. İki ada halkı birbiriyle konuşmuyor. Peer şansını kuzeyden yana kullanıyor, gördüğü muamele onu şaşırtacak derecede kötü. Kimse onunla ilgilenmiyor, kapılar yüzüne kapanıyor. Umutla güneye doğru giden Peer'i ne yazık ki orada da kimse ciddiye almıyor.

Burada önemli olan nokta Peer'in içindeki umudu hep taptaze tutmayı becerebilmesi. Dönüp kendinize bakın ve istediğiniz herhangi bir şey gerçekleşmediğinde verdiğiniz tepkiyi düşünün. Hemen boşverip yola devam ediyorsunuz, değil mi? Çoğumuz böyleyiz esasında. Fakat Peer'in inatla, inandığı işi yapmak istemesi sahiden takdir edilesi.

ASIK SURATLI İNSANLAR

Peer pes etmese de reddedildiği için canı oldukça sıkılıyor. Fenerde daha çok vakit geçirmeye başlıyor. Fenerin küçücük camlarından gemileri seyrederken bir gün kendisini ziyarete gelen dedesine, "Neden adalardaki herkesin suratı bu kadar asık?" diye sorsa da tatmin edici bir cevap alamıyor.

Şişe postası fikrinden asla vazgeçmeyen Peer'in aklına yeni bir çözüm geliyor. Bu sefer şişelerin içine bir şeyler yazıp rastgele insanlara göndermeye, insanlar arasındaki iletişimi bu yolla canlandırmaya karar veriyor.

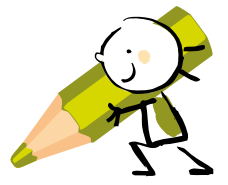
Balıkçı Larsson'a yazdığı ilk mektubunda, annesinin yaptığı balık çorbasının tarifini veriyor, onun da kendisine bir tarif yazmasını rica ediyor. Diğerleri gibi huysuz ve yalnız olan Hovekamp Ana'ya da en sevdiği kitaptan, *Cesur Denizcinin El Kitabı*'ndan bir sayfa gönderiyor.

Peer tüm mektuplarını şişelere koyup şişeleri denize bırakıyor. O kadar heyecanlı ki ilk cevap ne zaman gelecek diye merak içinde her gün sahile iniyor. Ertesi gün, ondan sonraki gün, diğer günler... İki hafta boyunca tek bir şişe gelmeyince yine kendini fenera kapatıyor. Tam ümidini kesmişken sahilde bir şişe görüyor. Koşarak şişeyi alıp içindeki mektubu okuyunca Yedi Adanın Destanı'nı, dolayısıyla adalı insanların niye birbiriyle konuşmadığı öğreniyor ve bu bilgi ona hem kendi arzusunu gerçekleştirmek hem de adalıları barışa ve mutluluğa kavuşturmak için fırsat veriyor.

Kitaptaki çizimleri tümü aynı zamanda illüstratör olan Thomas Montasser'a ait. Hikâyeyi en iyi şekilde anlatan naif çizimler bunlar. Üç çocuk babası olan Montasser, çocuklara oldukça aşına belli ki. Küçük kıızıyla çıktığı uzun yürüyüşlerin de bu durumda payı büyük olsa gerek.

Şişedeki Mektup
Thomas Montasser
Çeviren: Başak Zeynep Özen
Timaş Yayınları, 112 sayfa

Sanat bir oyundur...

Final Kültür Sanat Yayınları'nın "Sanat Nedir?" dizisi, müzik, tiyatro, sinema, resim ve heykel olmak üzere sanatın dört ana dalını çocuk diliyle, sıcak resimlerle başarı bir şekilde anlatıyor. Sanatçılara ya da sanat eserlerine odaklanmadan işin özüne vurgu yapıyor.

Ressam, şair, yazar Bedri Rahmi Eyüboğlu şöyle buyurmuştur: "Sanatı tarif etmek zorunda olsam oyundur derim." Sanat bir oyundur gerçekten. Büyüklerin büyüklere hayatı anlatma oyunu. Sürekli müze gezen, resim heykel peşinde koşan büyüklere halleri de bu oyundan olsa gerek. Çocuklarsa hayatı sanatla kavrar. Resim çizerek görür; müzik dinleyerek duyar; heykel yaparak hisseder; tiyatro, sinema izleyerek fark eder. Sanat, bilimsel bir öğretim yöntemidir aynı zamanda.

Final Kültür Sanat Yayınları son günlerde atağa geçti. Belli ki ülkenin bu sanat sevmeyen, heykel yıkar, resme tükürür, tiyatro kapatır, sinema sansürler hallerine inat, bir başkaldırı gibi "Sanat Nedir?" dizisini yayımlamışlar. Dindar nesil projesi için harıl harıl din kitapları, din sembelleri yayılırken bu tür kitapların yeşermesi ayrı bir önem taşıyor. Din ile sanatın mukayesesi olur mu, demeyin. Bizim ülkemizde figürü yasaklayan din uygulamaları sanata ağır darbe indirmiştir. Son aylarda değişen temel eğitim sisteminde seçmeli derslerin ne kadarı sanat içerecek hiç bilemiyoruz.

HER ÇOCUK SANATÇIDIR!

"Sanat Nedir?" dizisi resim ve heykel, müzik, tiyatro ve sinema olmak üzere sanatın dört ana dalını çocuk diliyle, sıcak resimlerle başarı bir şekilde aktarıyor. Hiçbir sanatçı adı vermeden, belli başlı sanat eserleri üzerine odaklanmadan, sanatın özünü vermesi ise farklı bir duyarlılık unsuru olarak

dikkati çekiyor. Öyle ya, sanatın değil sanatçının yüceltildiği pek çok çocuk kitabı var kitapçılarda. Sanatçıları anlatan çocuk kitapları da çok önemli elbette, özellikle yerli sanatkarları anlatan bir çocuk kitabı henüz yokken. Ancak bir sanatçıyı anlattığımızda, pek çok başka sanatçıyı elemiş oluyorsunuz. Sanatla tanışmak için Leonardo, Picasso gibi dâhilerle kafa karıştırmadan önce sanatı genel olarak anlatan kitapların daha doğru olacağını düşünüyorum. Çocuğun kendisini sanatçı olabileceğine ikna etmek gerekiyor. Bunun için de önüne ilk elden doğrudan Dali koyarsanız iş zorlaşabiliyor.

Dizinin *Resim ve Heykel* başlıklı kitabı renklerle başlıyor. Soğuk-sıcak

renkleri anlatıyor çocuk okura. Şekillere geçiyor sonra. Renk ve biçimin farkını kavriyor çocuk. Işık ve gölge, uzak ve yakından söz ediyor ve çocuğu resim yapmaya teşvik ediyor. *Müzik* başlıklı kitap duyuları anlatarak başlıyor. İşitme duyusunda odaklanıyor. Müzik dinlerken işittiğimiz seslerin birbiri ile oyun oynamış gibi algılandığından bahsediyor. Notada durak, ritim, notalar, tiz-pes sesler, müzik enstrümanları hakkında teknik bilgiler de içeriyor. Asıl önemlisi çocukları doğayı dinlemeye yönlendiriyor.

Tiyatro başlıklı kitapta daha çok kostüm ve dekora yer ayrılmış. Oyuncuların seslerinin önemi vurgulanıyor. "Kırmızı Başlıklı Kız" sahnelenmesinden örnekler veriliyor. Kukla tiyatrosu, gölge oyunu ve sirkten söz ediliyor.

Kitapta müzikallere ve operaya dair bilgi verilmemesi bana ilginç geldi. Bunu da bir eleştiri olarak not alalım. Opera çocuklara uygun değildir diye düşünmek doğru değil. Yıllar evvel yerli yapım *Mutlu Prens Çocuk Operası*'ni Kadıköy Süreyya'da izlemiş ve çok beğenmiştik, hatırlıyorum.

Sinema başlığındaki kitapta ise pek çok teknik bilgi var. Fotoğraf bilgisi, hareketli görüntüler, ışık, şaryo rayları, montaj hakkında bilgiler veriliyor. Yakın plan, detay çekim gibi deyimler anlatılıyor. Kitapların hepsini arkasında yer alan mini uygulamalar ise denemeye değer.

Dört kitapta bütün bu bilgiler verilirken aynı zamanda da sanatın genel tanımını yapıyor. Sanatın tanımını duyguların ifadesi olarak yapan bu kitaplar mutlaka kütüphanenizde olmalı ama sanatın başka nice tanımını da eklemek sizlere düşüyor. Mesela sanat, başkaldırmanın en estetik, en zararsız yoludur. Duygular kadar haksızlıkları da gözler önüne serer. Bunu söylediğinizde çocuklar elması bol ama dalı kırık ağaçlar çiziyorlar.

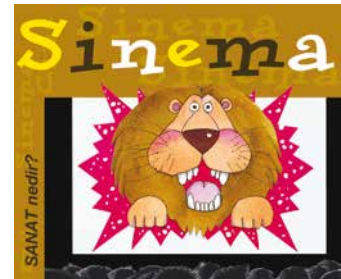
Yalnız, küçük ama önemli bir not: Kitaplarda çevirmen ismi belirtilmemiş, oysa bu kitapları Türkçeleştiren birilerinin olduğu kesin. Bunu da yazınevine iyi niyetli bir eleştiri olarak yöneltelim.

Sanat Nedir? - Sinema

Nuria Roca

Resimleyen: Rosa M. Curto

Final Kültür Sanat Yayınları, 35 Sayfa

Sorularla sanat...

Tudem Yayınları'nın "Filozof Çocuk" serisinden çıkan *Güzellik ve Sanat Nedir* başlıklı kitap, Evrensellik, Ölçütler, Anlamak, Sanatçı, Özgürlük ve Yararlılık bölümleri altında çeşitli sorular sorarak, Sokratik diyebileceğimiz bir düşünce yöntemiyle okuru düşünmeye davet ediyor.

Oscar Brenifier'nin *Güzellik ve Sanat Nedir* başlıklı kitabında onlarca soru sizi bekliyor! Ama sakın korkmayın, bu bir sınav değil! Bu sorular sizin sanat ve güzellik hakkındaki bilginizi ölçmüyor. Aksine, sizi daha çok soru sormaya teşvik ediyor. Sanatla kurduğunuz ilişkide sorgulayıcı, bütünlüklü bir bakış açısı edinmenize yardımcı oluyor. Zaten soru sormak düşünmenin de ilk adımı değil midir? Eğer soru sorabilirsek, bilmediğimizin farkında olursak, bilgiyle dinamik bir ilişki kurabilir ve onu yaşamımızın organik bir parçası haline getirebiliriz. Bilginin, bilgi sahibi olmanın otoritesini kıran da bir yaklaşımdır bu. Bunun içindir ki Sokrates, kendi döneminin bilgelerinin yanına giderek, onları sorduğu sorularla sarsmış, bilginin sabit ve mutlak bir şey olmadığını, aksine her zaman sorgulanması gereken bir şey olduğunu ortaya koymuştur. Tudem Yayınları'nın "Filozof Çocuk" serisinden çıkan *Güzellik ve Sanat Nedir* başlıklı bu kitap da Evrensellik, Ölçütler, Anlamak, Sanatçı, Özgürlük ve Yararlılık bölümleri altında çeşitli sorular sorarak, Sokratik diyebileceğimiz bir düşünce yöntemiyle okuru düşünmeye davet ediyor.

Brenifier, sanatın güzellikle ilişkisini evrenselliği, göreceliği, tarihselliği, toplumsallığı, yaratım ve alımlama süreci gibi, şimdiye kadar estetik alanında yapılmış klasik tartışmaların etrafında ele alıyor. Sorduğu soruların nedenini açıkladığı her bölüm sonu, Brenifier'nin sorularını gelişigüzel değil, belirli bağlamlar içinde sorduğunu ortaya koyuyor. Fakat bir kez soru

sormanın heyecanına kapılmış olan okur, Brenifier'nin bölümlerin sonuna yazdığı sonuç kısımlarıyla hızını kesmiyor. Bölüm sonlarında, onun çizdiği çerçeveye de itiraz edebilecek, sorular üretebilecek bir olgunluğa erişiyor.

GÜZEL NEDİR?

Her bir alt bölüm, birden çok cevabı olan çok yalın sorularla açılıyor. *Hepimiz aynı güzellik anlayışına mı sahibiz? Sanatçı yaratmakta özgür müdür? Sanat ne işe yarar?* Bunun gibi daha pek çok soru... Bu soruların cevapsız kaldığını sanmayın. Elbette her sorunun olduğu gibi, bu soruların da cevapları var. Fakat bu basit sorulara verilen her cevap yeni tartışmalar açarak, onlarca başka soruyu doğuruyor. Diyelim ki, "Güzel nedir?" sorusuna, "Çünkü [elbise] küçük, parlak sarı puantiyelerle süslü," cevabını verdiniz. O zaman şu sorulara hazırlıklı olun: "Yeşil uçgenlerle süslü olsaydı daha güzel olmaz mıydı? Sevmediğin biri de aynı elbiseyi giyseydi bu elbiseyi hâlâ güzel bulur muydun?"

Sorulardan, sorulara verilen cevaplardan ve bu cevaplara karşı üretilen sorulardan da anlaşılacağı üzere, Brenifier çocukların dünyasını çok iyi bilen bir yazar. Buna Remi Courgeon'un olağanüstü resimleri de eklenince eşsiz bir kitap ortaya çıkmış. Courgeon'un resimleri sorularla düşünme sürecinin görsel bir ifadesi olmuş. Courgeon, masalların çirkin kurbaçasını, güzellik ölçütlerinin sorgulandığı "Ölçütler" bölümünde bir hayli eğlenceli bir

şekilde resmederken, "Anlamak" bölümünde Rodin'in düşünen adam heykeline, "Sanatçı" başlıklı bölümde ise Picasso'ya göndermelerde bulunuyor.

Sonuçta, Oscar Brenifier, Courgeon'un da katkısıyla, okuru çok sade bir dil ve yöntemle sorular sormaya teşvik ediyor. Yazar, güzellik ve sanat üzerinden geliştirdiği soruların asla tek ve doğru bir cevabının olmadığına, konunun zamana, topluma, sanatçıya ve izleyiciye göre değişkenlik gösteren temel yanları olduğuna, sorduğu sorularla işaret ediyor. *Güzellik ve Sanat Nedir?* başlıklı bu kitabı okuduktan sonra, sadece sanat ve güzellik hakkındaki tartışmalardan haberdar olmuyoruz; aynı zamanda, sanat ve güzellik konusu aracılığıyla eleştirel düşünme sürecinin de içine giriyoruz. Kısacası bu kitapta ne sorular ne de cevaplar mutlak.

Unutmadan, Brenifier'nin bu keyifli ve renkli soru sarmalının bir parçası olduğunuz *Güzellik ve Sanat Nedir* kitabının sonuna geldiğinizde üzülmeyin! Yazarın Tudem Yayınları'nın "Filozof Çocuk" serisinden çıkan *Birlikte Yaşamak Nedir, Özgürlük Nedir, İyi ve Kötü Nedir, Hayat Nedir, Duygular Nedir, Bilgi Nedir, Mutluluk Nedir ve Ben Neyim* başlıklı sekiz adet renkli ve heyecanlı kitabı daha sizi bekliyor.

Güzellik ve Sanat Nedir?

Oscar Brenifier

Resimleyen: Remi Courgeon

Çeviren: Gökçe Mine Olgun

Tudem Yayınları, 96 sayfa

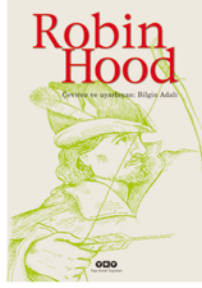

Yapı Kredi Yayınları'ndan

“Doğan Kardeş kitaplığı” bütün çocukların kitaplığı!

Deli Kızın Türküsü
112 sayfa, 6 TL

Robin Hood
272 sayfa, 16 TL

Örümcek Ağı
188 sayfa, 10 TL

**Kitap Kurtları İçin 5:
Eşek Dersem Çık, Keçi
Dersem Kaç**
148 sayfa, 14 TL

**Gözü Boynuz ile İzi
Yıldız**
120 sayfa, 14 TL

Korkak Kumandan
120 sayfa, 7 TL

**Küçük Ayının Uzun
Yolculuğu**
36 sayfa, 12 TL

**Küçük Prenses
Rüzgâr Gezegeni**
56 sayfa, 9 TL
(Çizgi Roman)

Cici Pisi Tedi
“Yaşasın Arkadaşlarımız!”
36 sayfa, 12 TL

**Aşegül - Arkadaşlarıyla
Saatleri Öğreniyor**
(Çıkartmalı)
12 sayfa, 6 TL

Türkiye'nin en eski çocuk dergisi *Doğan Kardeş*'in adını taşıyan ve 1992'den beri çocukların ve gençlerin kitaplıklarına konuk olan **Doğan Kardeş Dizisi**, “Okul Öncesi”, “Okul Çağı” ve “İlk Gençlik” gibi alt başlıklarda, çocuk yazınının en seçkin kitaplarını albenili baskılarıyla sunuyor.

Kurtlar yaş sınırı dinlemiyor...

Şiirsel TAŞ

Genç Alman yazar Beate Teresa Hanika'nın Kırmızı Başlıklı Kız Ağlıyor adlı kitabında, masaldaki ana karakterin yerini, on dört yaşına girmek üzere olan Malvina alıyor. Hanika, son derece hassas bir konuya, çocukların cinsel istismarı sorununa başarıyla eğilmiş ilk romanında.

Malum masalı bilirsiniz. Daha doğrusu malum masalın Perrault ve Grimm Kardeşler tarafından devşirilmiş halini bilirsiniz. Hani şu büyükanne, küçük kız ve kurt üçgeni. Kırmızı başlığın, kızın büyükannesine giderken sepette götürdüğü şarabın, yolda kırılan şişenin ve masalın farklı dönemlerde yazılmış farklı biçimlerinde bulabileceğiniz pek çok ayrıntının simgesel anlamlarına girecek değilim. Ancak sözünü edeceğim roman, Kırmızı Başlıklı Kız figürünü simgesel olarak kullandığı içindir ki söze masalla başladım. Bugün pek çok erişkinin bu masala ilişkin derdi, sonunda kurdun karnının yarılmasının çocuk açısından pek vahşi bir sahne olmasıdır. Oysaki masal küçümencik çocuklar için değil, ergenliğe adım atmak üzere olan genç kızlara ciddi bir uyarı babında anlatıla gelmiştir. Ve asıl mesele, masalın sonunda kurdun karnının yarılmasından çok, masalın alt metninde, kurdun kimliğinde, kimi simgelediğinde yatar.

Genç Alman yazar Beate Teresa Hanika'nın *Kırmızı Başlıklı Kız Ağlıyor* adlı kitabında, masaldaki ana karakterin yerini, on dört yaşına girmek üzere olan Malvina alıyor. Hanika son derece hassas bir konuya, çocukların cinsel istismarı sorununa eğilmiş ilk romanında.

Suç, toplum tarafından görmezden gelindikçe ya da gizlendikçe daha da tehlikeli hale gelir. Cinsel istismarda, hele hele çocuğun cinsel istismarında, suçun ortaya çıkmasının önündeki en büyük engel, kurbanın, yani çocuğun durumu dile getirememesidir. Kuşkusuz bu korkunç deneyimin ağırlığı altında ezilen bir çocuk için durumu sözel olarak ifade etmeyi bırakın, olup bitenleri kavramak, tanımlamak dahi zordur. Bir de işin içine utanç duygusu, ailenin ya da çevrenin durumu

kabullenmemesi ya da örtbas etmesi girince, kurban iyice açmaza girer.

Hanika, romanında çağdaş bir "Kırmızı Başlıklı Kız" öyküsü kurgulamış, masaldan çok uzak, gerçeğe çok yakın olduğu için canımızı yakan bir öykü bu. Yine elindeki sepetle büyükannesinin (ve büyükbabasının) evine gönderilen bir genç kız, yine onu yollayan bir anne (ve baba), ek olarak Malvina'nın zaman zaman zor durumda olduğunu ima eden sözlerine karşı duyarsız kalan ve onun bu halini tavrını ergenlik bunalımı deyip geçiştiren bir abiyle abla var karşımızda. Büyükanne, kurt tarafından çoktan mideye indirilmiş (kanserden ölmüş), kurt (büyükbaba) ise Malvina'nın gelmesini bekliyor heyecanla ve onu her gördüğünde dudaklarından aynı sözcükler dökülüyor: "*Benim küçük Malvina'm.*"

KURDUN SUÇ ORTAKLARI

Malvina akıllı, yumuşak başlı, ufak tefek, sevecen bir kadın olarak hatırlar büyükannesini. Öte yandan çocukluğunun koca boşluklarla dolu bir albüme benzediğini, geçmişine dair ne denli az şey hatırladığını fark ettikçe şaşırır. Ama kurt pençeleriyle yeniden oksamaya başlayınca, Malvina da geçmişini düşünmeye başlar, düşündükçe anımsar, anımsadıkça tiksindir; korkar, kaçmaya çalışır. Geçmişini anımsadıkça, büyükannesini bu kez başka bir yönüyle, sessiz, pasif, aciz haliyle canlanır belleğinde. "*Bağırıp çağır-mak yerine gülümseyen, her zaman daha güçlü olandır,*" der büyükanne. Oysa yeri geldiğinde bağırıp çağır-mak gerekir. Zarar gören biri varsa asıl güç karşı çıkmak, sessiz kalmamaktır. Buna karşılık, büyükanne son nefesini verirken bile büyükbabasını ortada bırakmayacağına dair söz vermesini ister Malvina'dan. Bu masalda büyükanne kurdun suç ortağıdır.

Hanika, genç okuru memnun etmek adına öyküsünü gerçek olamayacak

kadar mutlu, yapay bir finale taçlandırma tuzağına düşmemiş. Bu öyküde de bir prens var gerçi. Ama Malvina'yı atının terkesine atıp yaşadığı karabasandan kurtaran klasik bir masal prensi değil neyse ki. Malvina'nın can dostu Lizzy, nefis bir yan karakter olan Polonyalı komşu Bitschek ile birlikte genç kızın üzerindeki sessizlik örtüsünü kaldırmasında ona destek olan karakterlerden biri o: Güvercinler Prensi Çatlak.

Kitabın kendisi için değil ama yayınevinin hedef okur kitlesini belirlerken izlediği politika açısından önemli bir eleştirim olacak. ON8 markası, sorun odaklı gençlik edebiyatı olarak konumlandırıldı ve birkaçını okuduğum, genç okurlara ulaşmasını pek çok açıdan olumlu ve gerekli bulduğum kitaplar yayımladı. Ancak, 18 yaş her ne kadar kanunen reşit olma, çocukluktan yetişkinliğe geçiş yaşı olsa da, bu ve benzeri sorun odaklı kitaplarla karşılaşmak için çok geç bir yaş. Kaldı ki 14-15 yaşında bir gencin Hanika'nın romanını okumasında ne gibi bir sakinca olduğunu anlamıyorum. Bilakis, bu yaş grubunun sözünü ettiğimiz kitap ve benzerleri üzerinde tartışmak için çok uygun olduğunu düşünüyorum. Kitap için 18 yaş sınırı koyulduğu anda, hedef okur kitlesi kısıtlanmış, daha da kötüsü asıl hedef kitle ıskalanmış oluyor. Oysa kurtlar ON8 yaş sınırı dinlemiyor!

Kırmızı Başlıklı Kız Ağlıyor
Beate Teresa Hanika
Çeviren: Ayça Sabuncuoğlu
ON8 Kitap, 212 sayfa

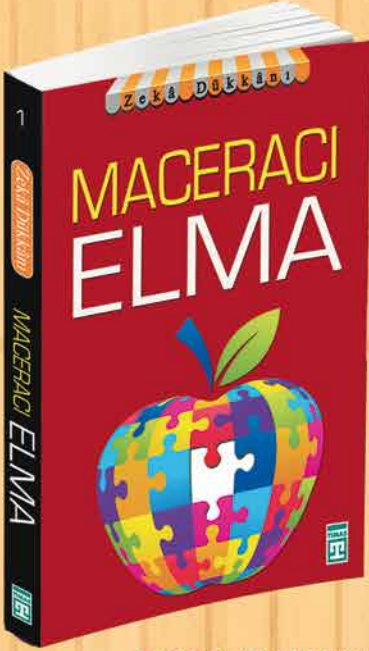

ZEKÂ DÜKKÂNI

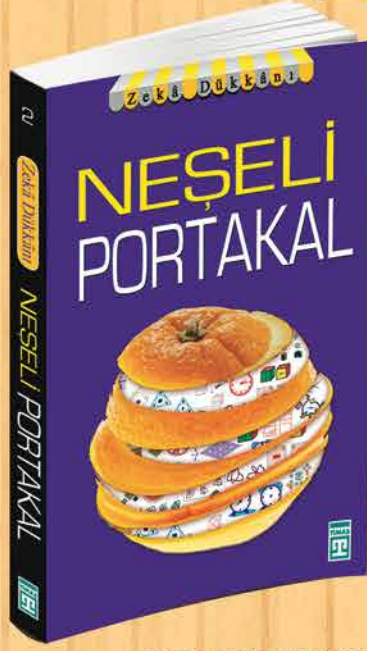
123 AKIL
OYUNU

121 AKIL
OYUNU

123 AKIL
OYUNU

ROBERT ALLEN

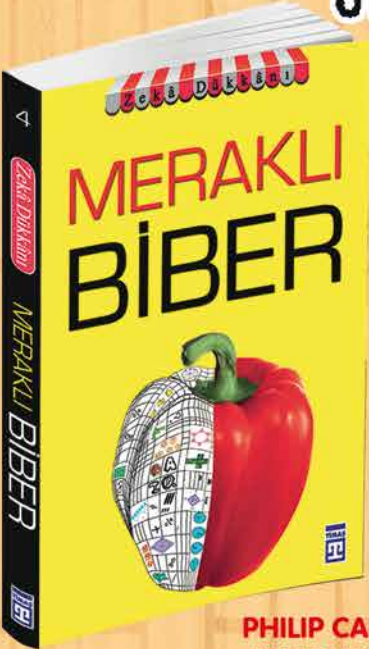

ROBERT ALLEN

ROBERT ALLEN

121 AKIL
OYUNU

PHILIP CARTER
KEN RUSSELL

15

Yaşın ne olursa olsun görsel zekânı,
matematik bilgini ve mantık
gücünü ölçebileceğin akıl oyunları!
Bu akıl oyunları beynini patlatacak,
çatlatacak, sınırlarını aşmanı sağlayacak!
Kırda, bayırda, evde, okulda, vapurda,
otobüste bu kitaplara yapışıp
kalacak, onların müptelası olacaksın!

HERBİRİ
176 SAYFA
₺ 9,50

iyi ki kitaplar var...

timas.com.tr

facebook.com/timasyayingrubu

twitter.com/timasyayingrubu

Ateş insanı ısıtır mı, yoksa yakar mı dersiniz?

Elif BEREKETLİ

Tazecik bir beyin psikolojik travmaya maruz kalırsa olur? Erken dönemde yaşanan travmaların beyinde ve kişilikte yarattığı kalıcı hasarlar ve alternatif tedavi yöntemleri üzerine çalışan, dünyaca ünlü çocuk psikiyatru Bruce Perry'den harika bir kitap: Köpek Gibi Büyütülmüş Çocuk.

Su insanı bazen susuzluktan kurtarır, bazen de boğar. Rüzgâr insana serinlik verir ama zarar vermekten geri durmaz. Ateş... İnsanı hem ısıtır hem yakar. *Köpek Gibi Büyütülmüş Çocuk* kitabın yazarlarından, çocuk psikiyatru Bruce Perry'ye göre, aynı şey insan ilişkileri için de geçerli. Biz hem yaratır hem yok ederiz. Besleyebiliriz ama incitiriz de. Hem dehşete düşürür hem iyileştiririz. Ne ki genelde dehşete düşürürüz...

Sözünü edeceğim kitap bunu kanıtlarcasına, taciz, dayak gibi büyük travmalara maruz kalmış çocukların can yakan hikâyelerini konu alıyor. Ve suyun boğduğu, ateşin yaktığı kadar, insanın da acıttığına bir kez daha ve muhtemelen diğer deneyimlerinizden biraz daha acı bir biçimde şahit oluyoruz.

Tazecik bir beyin travmaya maruz kalırsa neler olur? Taciz, aşığılama gibi travmalara maruz kalan çocuklar, toplumda varlıklarını nasıl sürdürebilirler? Bu çocukların tekrar ayağa

kalkması, güvenlik hissine tekrar kavuşması, tekrar sevgi duyması, beyinde gerçekleşecek ne gibi süreçler sonucunda mümkün olur? Üslup, dil, şefkatli bir dokunuş, yoğun strese maruz kalan genç beyinlerde nasıl kimyasal etkilere yol açar? Bu soruların yanıtlarını bilim penceresinden yanıtıyör söz konusu kitap.

Üstelik travmaya uğramış bu çocukların sayısı hiç de az değil! Bruce Perry'nin söylediklerine bakılacak olursa, hiç sarsıntı yaşamamış bir çocuğa ender rastlanıyor, hatta Perry bu rakamın ABD'de yüzde 40'larda dolaştığını söylüyor. Geniş kapsamlı bir anket, 17 yaş altındaki her sekiz çocuktan birinin anne veya babası tarafından son bir yılda fiziksel veya ruhsal şiddete maruz kaldığını, yetişkin kadınların yüzde 27'sinin, erkeklerinse yüzde 16'sının çocukluklarında cinsel tacize uğradığını söylüyor. Türkiye gibi dezavantajlı bir ülkede bu rakamın çok daha yüksek olduğunu herhalde hepimiz tahmin edebiliriz.

BİR PSİKİYATRİN GÜNLÜĞÜ

Çocukluk travmaları hakkında bugüne dek pek çok şey izleyip okumuş olabilirsiniz. Eğer bu işin profesyoneli –psikolog, psikiyatru, eğitimci– değilseniz, kimi zaman bilgi edinmek isterken, çok sıkıcı, çok didaktik ya da gerçeklikten uzak metinlere maruz kalabiliyorsunuz. Oysa *Köpek Gibi Büyütülmüş Çocuk* sahiden akıcı ve son derece sahici.

Bir çocuk psikiyatru olan Bruce Perry'nin not defterini okuyorsunuz bu kitapta. Ama bana sorarsanız, heyecanlı,

işini doğru yapmaya çabalayan özverili bir psikiyatru günlüğü de diyebiliriz buna. Perry, beklediğimin aksine, dürüstçe aktarmış her şeyi. Hastalarıyla olan ilişkilerinin en ince detaylarını, başarıları kadar başarısızlıklarını öğreniyor, ama her şeyden çok, hissettiği pek çok duyguyu onunla birlikte yaşıyorsunuz. Bana bu kitabı sevdiğim en önemli nokta, samimi bir tona ve akıcı bir dile sahip olması, gerçek bir insanın gözünden gerçek hikâyeler içermesi. Kahramanlar yok, "tip"ler yok.

Kitabın adı muhtemelen sizin de ilginizi çekti. Gerçekten köpek gibi, köpek kulübesinde büyütülmüş bir çocuğun hikâyesinden söz ediliyor kitabın içinde. Rus yetimhanesinde yetişen bir çocuğun Oliver Twistvari öyküsünden de... Hareket eden arabalardan, balkonlardan atlayan ve hiçbir nedeni olmadan avuçlar dolusu ilaç yutan bir çocuğun anlaşılabilir tavrılarından da... Sizi şaşırtacak çok fazla hikâyeyle karşı karşıya kalacaksınız: İki kıza vahşice tecavüz edip ikisini de öldüren ve idamı istenen 16 yaşındaki bir delikanlı, annesinin tecavüze uğrayıp katledilmesine şahit olan 3 yaşındaki bir çocuk, hiçbir büyüme belirtisi göstermeyen 4 yaşındaki bir kız, bakıcısı tarafından tecavüze uğradıktan sonra okulda uygunsuz cinsel davranışlarda bulunan küçük Tina... Her biri en afili romanlarda, öykülerde karşılaşabileceğiniz türden, akıl almaz olaylar. Hepsinin yaşanmış hikâyeler olduğuna belki inanmak istemeyeceksiniz. Fakat ne yazık ki öyle...

Yalnızca çocukluk travması yaşayanlara ya da işin profesyonellerine seslenmiyor bu kitap; travmaya maruz kalmış çocuklar hakkında bir şeyler

okumak isteyen, insanların anlamlandıramadığı davranışlarına farklı bir açıdan, beynin yapısına ve işleyişine dair yeni bilgilerin ışığında bakmak isteyen herkese açık. Anlayamadığınız “diğer”lerini dinleyip bir gözünüzü daha açmak için; Perry'nin “nörodizilim” adını verdiği, önemli beyin araştırmalarına dayanan alternatif psikiyatrik tedavi yöntemini öğrenmek için; yahut sıradışı olanı bir uzmanın gözleriyle görmek için okuyabilirsiniz bu kitabı.

Geçen ay yine bu köşede ele aldığım *Zor Bir Ailede Büyümek*'te olduğu gibi sınıflamalar ve açıklamalı yöntemler yok *Köpek Gibi Büyütülmüş Çocuk*'ta. Size çocukluk travmalarıyla ilgili analitik bir pencere sunmayacak. Ben böyle bir kitabı ele aldığımda, psikoloji alanında yeterince bilgili olmadığımdan olsa gerek, hep açıklayıcı metinlere ihtiyaç duyduğumu hissedirdim. Terapötik yaklaşımları net bir dille izah eden, ilişkisel tabloları açıkça ortaya koyan bir metinle kendimi çok daha rahat hissedeceğimi düşünürdüm. Gelgelelim, bu kitabı elime aldığımda, kitabın insanı sıcak bir çağrıyla içine çeken, anlaşılır olmayı kendine düstur edinmiş üslubuyla yok olup gitti bu talep. Üstüne üstlük kitabı bitirdiğimde, pek çok bilimsel açıklamayla tatmin olduğumu gördüm ve kendimi terapötik yaklaşımlara bir nebze daha hâkim hissettim.

Ancak hemen bu noktada belirtmeden geçemeyeceğim; kitabın Türkçe çevirisinde sık sık aksaklıkla karşılaşılıyor. Orijinal metni görmüş değilim, ancak katlanılabilecek oranın çok üstünde imla hatası, anlam karışıklıkları, ifade yetersizlikleri var. Yine de bunlara odaklanıp kitabın son derece sıcak dilinden kopmak pek mümkün değil.

SEVGİNİN ÖNEMİ

Kitapta vurgulanan belki de en önemli nokta, ilaçların semptomları iyileştirme yetisinin olduğu gibi, terapistle konuşmanın inanılmaz rahatlatıcı ve yol gösterici olabileceği... Ancak öte yandan, gerçek iyileşme ve toparlanmanın ancak kalıcı, sevgi dolu ilişkilerle mümkün olabileceği... Perry'ye göre, travmaya uğramış çocuklar için elzem olan şeylerin başında sağlıklı, geniş, sevgi dolu bir sosyal çevre geliyor. Çünkü tüm insanların olduğu gibi, erken yaşlarda ağır acılara maruz kalan, yaşanan acı tecrübenin türüne ve zamanına göre beyinlerinde kalıcı hasarlar oluşabilen bu çocukların da en çok ihtiyacı olan şey, kendilerini ait hissettikleri, sevildikleri, zengin bir sosyal çevre; acıyı, stresi ve kaybı aza indirecek sağlıklı bir topluluk. Yani eğer sağlıklı çocuklar yetiştirmek istiyorsak, işe daha sağlıklı bir toplum yaratmaktan başlamamız gerekiyor.

Yakup yıktığımızın yarısı kadar sevip sayarsak; bu iş tamam demektir, desenize...

Köpek Gibi Büyütülmüş Çocuk
Bruce D. Perry, Maia Szalavitz
Çeviren: Elif Söğüt
Okuyan Us Yayınları, 303 sayfa

Filo ve Zof'la birlikte hayata dair büyük sorular etrafında düşünsel bir yolculuğa var mısınız?

Tüm dünyada çocuklara felsefeyi sevdiren dokuz kitaplık Filozof Çocuk serisinin yazarı Fransız filozof Oscar Brenifier'den, küçük çocukların düşünme eğitimi için sıra dışı bir başvuru dizisi: Küçük Filozof Küçük Filozof kitapları, Filo ve Zof karakterlerinin yardımıyla, 5-8 yaş arasındaki çocukların kafalarını kurcalayan ilk büyük sorular üzerine yoğunlaşarak, minik okurlarını bu soruların peşinde masalsi bir gezintiye çıkarıyor...

35 Mayıs'ta her şey mümkün!

yeni

Erich Kästner
35 MAYIS

ÇAĞDAŞ DÜNYA EDEBİYATI

Konrad'ın, amcasıyla birlikte geçirdiği perşembe günleri çok eğlenceliydi aslında. Kompozisyon yazmak zorunda kaldığı bu perşembe hariç... Sıkıntılı olduğu her halinden belli olan Konrad ile amcasının yolda karşılaştıkları ve onlardan bir parça şeker isteyen sirk atı günün sürprizi olabilir mi dersiniz? Ne de olsa 35 Mayıs'ta insan, her şeye hazırlıklı olmalı!

35 Mayıs, Alman çocuk edebiyatında yeni bir çığır açmış, çocuk kitaplarını gerçekçi temeller üzerine oturtmuş isim olarak anılan **Erich Kästner**'in, Can Çocuk tarafından yayımlanan on ikinci kitabı.

Okumaktan hiç vazgeçmemeniz dileğiyle...

Yeniçarı Caddesi No:74, 34430 Galatasaray, İstanbul
T.: 0212 245 8292 F.: 0212 245 6082
www.canocuk.com canocuk@canocuk.com

<http://www.facebook.com/canocukcom>
http://twitter.com/Can_Cocuk